

V TOMTO ČÍSLE NÁJDETE

Legenda o štvrtom „T“
(P. Fogaš) 3

Od nástupu do Vianoc
(L. Jeremiáš) 4

Exercície s kardinálom
Tomkom
(D. Ondrej) 6

Červená niť
utkávaná Božou rukou
(D. Ondrej) 7

„Nenájdem troch
odvážnych,
ktorí by išli na misie?“
(D. Ondrej) 9

Prváci vo faktoch
(J. Barláš) 12

Návšteva u našich
severných susedov
(M. Mišek) 18

Cirkev dnes: Áno alebo nie?
(P. Jano, L. Nemčík) 20

Po roku...
(V. Štefanič) 24

Aby bol vo všetkom
oslávový Boh
(P. Hrabovecký) 28

Kto som? Kým som?
(A. Mercsák) 31

Nálezy 20. storočia
par excellence
(P. Juhás) 32

Staré mamy
(V. Štefanič) 35

O potrebe duchovnej analýzy
(D. Ondrej) 36

Sila Slova...
(D. Ondrej) 38

... .. stačí
(L. Miškovič) 40

Posledné tajomstvo Vianoc
(V. Štefanič) 42

Svätá omša podľa
Apokalypsy a naopak
(P. Fogaš) 44

Radi dostávame podľadnice 45

Urodilo sa na prednáškach 46

Môj syn
(P. Novotný) 47

BOROMEO (www.ktfke.sk/boromeo) - **Šéfredaktor:** Peter Fogaš - **Zástupca šéfredaktora:** Vladimír Štefanič - **Redakčná rada:** Peter Juhás, Pavol Hrabovecký, Dalibor Ondrej, Ľubomír Miškovič, Lukáš Nemčík, Matúš Mišek - **Fotoreportéri:** Tomáš Kormaník, Ladislav Varga - **Grafická úprava:** Matúš Imrich, Peter Jano - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - **E-mail:** boromeo@ktfke.sk - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Námestie Kráľovnej Pokoja 2, 080 01 Prešov - **Predná obálka:** Kardinál Tomko počas duchovných cvičení v Kňazskom seminári (Foto: Tomáš Kormaník) - **Zadná obálka:** Baránok v zime (akad. maliar Alexander Bugan)

LEGENDA O ŠTVRTOM „T“

S tarnúci majster duchovného života dal svojim najbystrejším učňom poslednú úlohu. Mali sa pokúsiť nájsť slovíčko, ktoré by dokonale zodpovedalo otázku: Čo mám hovoriť pri modlitbe, aby som našiel pokoj? Pomôcka znela – začína sa na písmeno „T“.

Každý vliezol do svojej cely a pohružil sa do rozjímania. Po dlhom čase sa pred mudrca na smrteľnej posteli odvážil predstúpiť prvý žiak. Slovo, s ktorým vyrukoval, bolo TERAZ.

„V modlitbe je dôležité, aby sme sa netrápili nad minulými nezdarmi,“ argumentoval, „a takisto, aby sme svoju myseľ nesužovali problémami, ktoré nám hrozia zajtra. Podstata je prítomnosť, len nad ňou máme moc. Ustavične opakujeme TERAZ, a dosiahneme vnútornú rovnováhu. Veď len TERAZ skutočne žijeme, len TERAZ rozhodujeme o svojej budúcnosti...“

Ešte neskončil a učiteľ ani nestihol otvoriť ústa, keď dobehol ďalší.

„TU! TU je to slovo!“ spustil nadšene, „Mnohí zatvrdilo veria, že šťastní by boli niekde inde. V poriadnej rodine, medzi láskavejšími ľuďmi, preč od všetkých oplánov, za výhodnejších životných podmienok... Vytvorila si ideál, ktorý nikdy nedosiahnu, a tak nevdojak umocňujú svoj smútok. V modlitbe treba prestať snívať. Dookola hovorme TU a nechajme sa ním unášať a zavládne v nás mier.“

Šedivý starec bez pohybu počúval, akoby ani nedýchal. Obaja učni sa na jeho tvári snažili vyčítať aspoň náznak

spokojnosti či nesúhlasu, no nedalo sa. Do ticha izby vbehol tretí.

„Prišiel som na to! Pri modlitbe netreba vravieť nič. Stačí mlčať. TICHŮ je slovo, ktoré hľadáme. Vtedy získame duševné naplnenie, keď prestaneme blábovať naše nekonečné prosby a odriekavať naučené frázy, keď prestaneme svoju myseľ zamestnávať akýmkoľvek myšlienkami, a zostaneme TICHŮ. Navonok aj vnútri. TICHŮ.“

Vítazoslávne sa vypol pred majstrom, lebo sa zezdalo, že konečne chce niečo povedať. Křčovito sa mu zodvihla horná pera a namiesto hlasu sa ozval chrapľavý zdĺhavý posledný výdych. Všetci traja v tom napätí akoby zamrzli a až na druhý deň sa začali hádať, kto mal pravdu.

Neboli by na to prišli do smrti, keby sa počas pohrebu milovaného učiteľa nestala podivuhodná udalosť. Len čo sa rozlúčili s mŕtvym telom a zakrývajúc slzy spoločne pozdvihli oči k nebu, očarila ich neobyčajná hviezda. Šokovalo ich, že sa hýbe. Neváhali ani okamih, vykročili a predlhé dni a noci putovali na západ.

Zastavili sa až pri horskej jaskynke, v ktorej neznáma žena chovala v náručí svoje prvé dieťa. Hviezda sa stratila a oni pochopili, že sú v cieľi. Zablúdili sa na chlapca a pochopili, že každý z nich mal kúsok pravdy, ale žiaden ju nevystihol celú. Strhli si prikrývky z hláv, padli na kolená a vedno vyriekli jediné slovíčko: TY.

PETER FOGAŠ

Od nástupu do VIANOC

16. 9. 2005 – Deň pred nástupom do seminára to doma vyzerá strašne, všade samé tašky a škatule, už je čas na odchod. Áno, už zajtra nastupujeme. Tri mesiace prázdnin ubehli ako voda. Sme pripravení znášať všetko, čo nový rok prinesie.

17. 9. 2005 – Je to tu, deň „D“. Schádzame sa, navrátilci zovšadiaľ. Je síce zamračené, to nás ale neodradí, aby sme sa vydali na známu cestu. Niektorí spolubratia ešte v ten deň navštívili Bratislavu a Eucharistický kongres – zúčastnili sa slávnostnej svätej omše, ktorá bol vyvrcholením kongresu. My ostatní sme naštartovali s vybaľovaním a dlhými rozhovormi, kto a čo pozažíval počas prázdnin. Nik neprišiel nenabalený zásobami koláčov a rezňov, ktoré sa postupne likvidujú z každej izby (nedopustíme, aby sa niečo skazilo).

19. 9. 2005 – Po hodoch a krátkom vydýchnutí začíname naberať vedomosti (nechutia síce ako rezeň, ale čo už). Áno, sadáme do školských lavíc. Po „letnej formácii“ pokračujeme vo formácii duchovnej a vedomostnej, ktorá potrvá takmer desať mesiacov, čo nie je až tak veľa, keďže v seminári čas uteká rýchlo.

23. 9. – 25. 9. 2005 – Intenzívnejšie sa ponárame do duchovnej formácie prvou duchovnou obnovou v roku. Vede nás otec Cyril Hišem.

26. 9. – 15. 10. 2005 – Počas týchto troch týždňov nám prichádza potravinová pomoc zo všetkých kútov našej arcidiecézy. Vykladáme plné Ávie, prenášame, uskladňujeme, presypujeme... a hlavne za všetko ďakujeme.

1. 10. 2005 – Slávnostným Veni Sancte oficiálne otvárame nový školský rok. Svätú omšu už tradične celebruje otec arcibiskup za účasti množstva kňazov a profesorov Teologickej fakulty.

Eucharistický kongres medzi panelákmi bratislavskej Petržalky.

8. 10. 2005 – Ale, ale, koho to tu máme? Do seminára prichádzajú chlapci na nultý ročník. Takto môžu nezáväzne zistiť, ako to u nás chodí a na chvíľu okúsiť život v seminári.

24. 10. 2005 – Aká to zmena u našich štvrtákov? Práve dnes im otec arcibiskup požehnal reverendy v sakristii seminárneho kostola. Pristanú im, tak sme im zatlieskali. Obliečka má aj praktický charakter, najmä v zime (nebude im chladno v kostole).

Je vidieť, že prváci sa na imatrikulácii bavili.

27. 10. 2005 – Krásny dátum, plný zábavy a spevu. Týmto dňom sme oficiálne prijali bratov prvákov medzi seba. Na našom (a hlavne ich) imatrikulačnom večierku ukázali, že nie sú žiadne „béčka“. Ďakujeme diakonom, lebo práve oni sa postarali o tú správnu dávku zábavy.

29. 10. – 2. 11. 2005 – Takéto dátumy máme všetci radi – čas rektorského voľna. Po prudkom štarte prichádzajú dni, kedy ideme domov na sviatky Všetkých svätých. Pre prvákov sú to zároveň prvé prázdniny ako bohoslovcov.

4. 11. 2005 – Máme tu nový mesiac – november. Odštartovali sme ho slávnosťou sv. Karola Boromejského, patróna nášho seminára. Sv. omšu opäť celebroid otec arcibiskup. Po nej nasledovala akadémia, kde bratia tretiaci priblížili posolstvo, ktoré nám tento veľký svätec zanechal. Osobnými dejinami Karola nás previedol špirituál kňazského seminára, otec Jozef Gnip.

22. – 25. 11. 2005 – Otec kardinál Tomko nás sprevádza duchovnými cvičeniami. Čas pre Boha a spoznávanie samého seba. Ticho a modlitba, čas iba pre jednu povinnosť – byť s Ním.

21. 12. 2005 – Tesne pred sviatkami a po ukončenom semestri odchádzame na každoročné vianočné prázdniny domov.

LADISLAV JEREMIAŠ
FOTO: MATÚŠ IMRICH

EXERCÍCIE s KARDINÁLOM Tomkom

Do nášho seminára zavítal vzácný hosť. Otec kardinál Jozef Tomko pricestoval z Ríma, aby nás od 22. do 25. novembra viedol duchovnými cvičeniami. Boli zamerané, samozrejme, na kňazstvo. V prvý deň sme začali od základov. V troch meditáciách (*Pane, ja hľadám tvoju tvár, Tvár Boha v Ježišovi Kristovi, Kristus ma volá*) sme premýšľali nad koreňmi nielen povolania ku kňazstvu ale aj k životu kresťana ako takého. Na druhý deň sme v úvahách zatiahli na hlbiny kňazského povolania. Do pozornosti sa nám dostal kňaz (*Kňaz – muž blahoslavenstiev, Muž modlitby*) a Eucharistia (*Eucharistia – tájomstvo viery*). Napokon, tretí deň bol zameraný na službu kňaza a náplň jeho života (*Vzkriesený Kristus, Kristus žije vo svojej Cirkvi*), ako aj na pomoc a oporu kňaza (*Matka Cirkvi a Kráľovná apoštolov*). Svoje príhovory otec kardinál na mnohých miestach obohatil svojimi celoživotnými skúsenosťami predovšetkým z misijných ciest. V meditácii *Kňaz – muž blahoslavenstiev* sa dotkol aj témy celibátu:

„Otázka celibátu je aj v našej dobe jednoduchá: celibát je

ťažký, ale nie nemožný, ak sa zvolí pre jasné motívy a zachováva s múdrosťou a bedlivosťou. Telegraficky by som zdôraznil iba niektoré rady:

1. Naplniť si srdce vrelou a vrúcnou láskou k Ježišovi, nájsť k nemu osobný prístup a pestovať vernosť k nemu ako k najlepšiemu priateľovi.
2. Pestovať útlú lásku k Panne Márii a nechať sa viesť jej príkladom.
3. Osvojiť si ducha modlitby, najmä meditácie a osobného rozhovoru s Bohom, navyknuť si na pevný denný program, dobre zaplniť denný poriadok.
4. Získať si ľudskú, kresťanskú a kňazskú zrelosť, tak afektívnu ako aj sexuálnu, navyknuť si na kňazskú askézu a duchovnú hygienu, na umŕtvovanie (ktoré je vlastne oživovaním).
5. Hojne čerpať Božiu silu zo sviatostí: z Eucharistie a spovede.
6. Mať duchovného vodcu a pestovať kňazské priateľstvo.
7. Nehrať sa s ohňom ani s citmi, vlastnými alebo cudzími, nespoliehať sa na vlastné sily.

Mohli by sme ešte pokračovať. Základnú poučku však nám dal sám Ježiš Kristus: *Blahoslavení čistého srdca...* Čím viac je niekto čistý, čím má čistejšie srdce, tým je schopnejší vidieť Boha, mať k nemu dôverný prístup, lepšie mu rozumieť, tešiť sa z neho...

S otcom kardinálom sme sa rozlúčili deň po duchovných cvičeniach svätou omšou v Dóme sv. Alžbety, ktorú celobroval pri príležitosti celodiecýchnych rekolekcií.

DALIBOR ONDREJ
FOTO: TK

ČERVENÁ NIŤ UTKÁVANÁ BOŽOU RUKOU

Jozef kardinál Tomko pochádza z dediny Udavské. Jeho život už v mladosti ovplyvnili dvaja významní slovenskí kňazi: Dr. Štefan Hések, správca farnosti Udavské, a generálny vikár Dr. Štefan Hlaváč, ktorý vyučoval na michalovskom gymnáziu. Títo dvaja kňazi asi najviac vplývali na mladého Jozefa Tomka. Ten sa neskôr prihlásil do kňazského seminára v Bratislave, kde ho aj prijali. To, ako a prečo sa dostal do Ríma, to sa dozvieme

neskôr. Z Ríma sa už nikdy natrvalo nevrátil späť. Ako Boh viedol jeho život sa dozvedáme z jeho *Zamyslení nad osemdesiatkou*, kde v závere takto ďakuje Bohu: „On sám ma zhora viedol pri výstupe na vrchol osemdesiatky. Jeho dobrotivá ruka postupne utkávala červenú niť v mojom živote.“

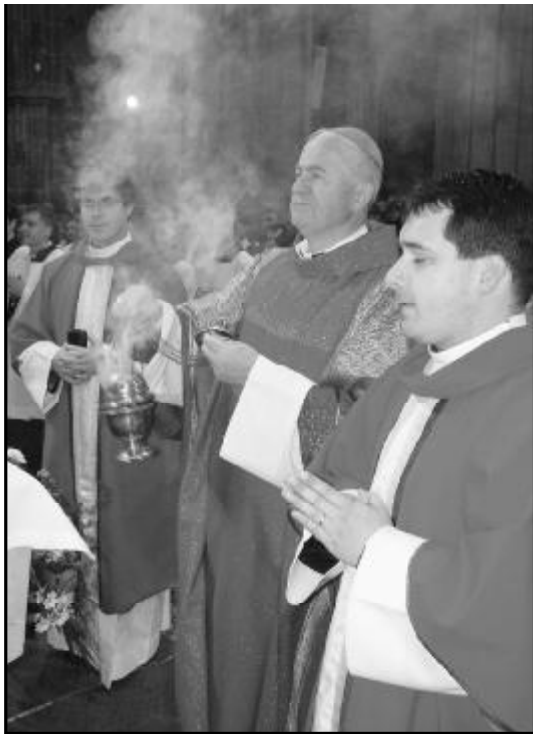
Do Ríma ho na štúdiá poslal biskup Čársky. Býval v Pápežskom kolégiu sv. Jána Nepomuckého a študoval na Lateránskej univerzite. Po štúdiách prijal v Lateránskej bazilike kňazské svätenie a ako motto svojho kňazského života si vybral: „*Aby mali život a mali ho prehojne*“. Svoju prvú svätú omšu slúžil hneď na druhý deň pri hrobe svätého Pavla, Apoštola národov. V pôvodnom pláne bol pripravený návrat mladého kňaza do vlasti. Komunistická vláda to však nedovolila. Jozef Tomko dostáva od Svätej stolice menovanie za vice-rektora – ekonóma Kolégia Nepomucena. Preto ostáva v Ríme a stará sa o bohoslovcov a kňazov z rôznych kútov sveta, ktorí bývali v kolégiu. Nezaháľal ani on a dosahuje najprv doktorát z teológie, neskôr aj zo sociálnych vied a napokon aj z kanonického práva. Spolu s mnohými ďalšími exilantmi sa spolupodieľal hlavne na kultúrnom poli. Jeho nezanedbateľnou zásluhou je starosť o vybudovanie Ústavu svätého Cyrila a Metoda v roku 1963. V roku 1961 začal pracovať na mieste teologického spolupracovníka na Kongregácii

svätého Officia. Vďaka tomu bol v blízkosti diania okolo II. Vatikánskeho koncilu. Ku koncu koncilu spolupracoval na vnútornej reorganizácii tejto inštitúcie, z ktorej sa stala Kongregácia pre náuku viery, kde bol vedúcim doktrínálneho oddelenia. Stál pri zrode Medzinárodnej teologickej komisie, kde mu pripadla úloha pripraviť stanovky, menovať prvých členov, ako aj pripraviť pracovné zasadania. Tu sa stretával s takými teológmi ako Ratzinger, Rahner, De Lubac, von Balthasar a iní. Roku 1974 bol menovaný za podsekretára Kongregácie pre biskupov, ktorá má na starosti menovanie biskupov, zriaďovanie diecéz a biskupských konferencií. V roku 1979 prišla ďalšia veľká udalosť jeho života – biskupská vysviacka. Ján Pavol II. si vyhradil, že ho osobne vysväťí. Prejavom pápežovej náklonnosti ku Slovensku bolo aj konanie vysviacky, ktorá sa uskutočnila v Sixtínskej kaplnke na sviatok Sedembolestnej. Homília, ktorú pápež predniesol v slovenčine a ktorú vysielalo Vatikánske rádio i s celým obradom, iba umocnili tento zážitok. Biskup Jozef Tomko si zvolil nové heslo pre svoje

poslanie nástupcu apoštolov. Inšpiroval sa pri ňom sv. Pavlom: „*Aby sa Cirkev vzťahovala*“. Ihneď po biskupskej vysviacke bol menovaný za generálneho tajomníka Biskupskej synody. Tá je pokoncilovou ustanovizňou, teda je pomerne mladá. Schádzajú sa na nej biskupi z viacerých krajín aby prediskutovali niektoré dôležité otázky Cirkvi a hľadali riešenie. V roku 1985, kedy boli v plnom prúde prípravy ďalších synod, bol arcibiskup Jozef Tomko menovaný za kardinála a prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Čo v sebe táto úloha zahŕňa a aké ovocie priniesla pod rukami slovenského kardinála Jozefa Tomka?

V samotnom Ríme je prefektom na čele päťdesiatčlennej pracovnej skupiny, ústredného vedenia Pápežských pomocných misijných diel, má na starosti päť kolégií pre výchovu 130 seminaristov, 340 kňazov na vyšších štúdiách, asi 90 rehoľných sestier a rovnaký počet katechétoz z celého sveta. Okrem toho je veľkým kancelárom misijnej Urbanovej univerzity. Kvôli širokému záberu na misijnom poli je prefekt na čele vyše desiatich iných centrálnych úradov v Ríme. Čo tvorí misijnú časť Cirkvi? Sú

to hlavne dve tretiny ľudstva, ktorí ešte nepoznajú Krista. Je to 1100 biskupov, zväčša už domorodých, okolo 55 000 kňazov, 80 000 bohoslovcov, asi 170 000 rehoľných sestier, celé stovky tisícov katechétoz a k tomu školy a nemocnice, asi 700 ústavov pre malomocných a nespočetné množstvo sociálnych zariadení. Kardinál a prefekt v jednej osobe za 16 rokov svojho pôsobenia vykonal asi 100 ciest na rôzne svetadiely. Stál pri zrode 180 nových diecéz a podobných celkov, ktorým je akoby ich krstným otcom. Vložil ruky na 61 biskupov, ktorých vysvätil. Počet kňazov a diakonov, ktorí prijali svätenie z jeho rúk nie je známy. Jeho homílie, prejavy, články a úvahy v rôznych rečiach tvoria asi 20 zväzkové dielo v jeho súkromnej knižnici. Známe sú jeho knihy o misi-

ách nielen u nás, ale aj vo svete. Jeho súkromná knižnica je obohatená aj o 60 videokaziet, čo je zhruba 120 hodín živých záberov z ciest. Keď ako 77 ročný odovzdal úrad prefekta kongregácie, ktorej plody zrejú podnes, pápež ho povolal do sedemčlennej komisie kardinálov pôso- biacej vo Vatikáne a súčasne sa stal členom dozornej rady Vatikánskej banky. Po osemdesiatke mu

odpadli aj tieto úlohy a ostala mu „len“ jedna. Je predsedom Pápežského komitátu pre medzinárodné eucharistické kongresy.

Naozaj vidieť červenú niť, ktorú utkával Boh v jeho živote. Veď kto by bol kedy čo i len tušil, že mladý kňaz, ktorý bol utečencom z vlastnej krajiny a slúžil prvú omšu pri hrobe Apoštola národov, bude raz tiež apoštolom národov...

Aby sme však neostali len pri konštatovaniach a štatistikách. V rámci duchovných cvičení sme otcovi kardinálovi položili niekoľko otázok. Výber z jeho odpovedí (redakčne krátených) ponúkame aj vám na nasledujúcich stranách.

DALIBOR ONDREJ
FOTO: TK

„NENÁJDEME TROCH ODVÁŽNYCH, KTORÍ BY ŠLI NA MISIE?“

Kedy ste po prvýkrát vo svojom vnútri pocítili Pánovo volanie?

Bol som asi šiestak. Časopis Plameň vypísal súťaž o tom, ktoré povolanie je najdôležitejšie v našej spoločnosti. Napísal som, že byť kňazom. Mne sa to ohromne páči. Prečo? Poznám skvelých kňazov, ktorí urobili ohromnú službu pre spoločnosť. Vidím, čo kňaz môže spraviť pre mladých a podobne. Článok vyhral prvú cenu. Dievčatá na mňa spustili: „Veď ty si vždy medzi nami a rozprávaš sa s nami...“ A ja na to: „No hej, keď chcete vysvetľovať látku cez prestávku, chodíte vy za mnou, nie ja za vami. A že som medzi vami, čo je na tom zlé?“ To bolo azda prvé verejné vystúpenie, tak by som to nazval. Kedy to človek pocíti? To je ťažko povedať. Je to taký proces po kvapke.

Z akého dôvodu vás biskup Čársky poslal na štúdiá do Ríma a prečo práve vás?

Po prvom roku v seminári (1944), doktor Bubán, náš profesor filozofie, dostal príkaz, aby mi vybavil cestu

do Friburgu vo Švajčiarsku. Bola tam vtedy slávna katolícka dominikánska univerzita a tam urobil doktorát doktor Hések. Dozvedel som sa, že vyjednávali, aby som tam šiel, ale nakoniec sa to nepodarilo. Neskôr sa otvoril Rím, ja som bol už dva mesiace v treťom ročníku. Mal som sa dostať k otcovi biskupovi Čárskemu. Prišiel som z Bratislavy, pán biskup stál pri takom stolíku - on totiž pracoval postojacky - pozdravím, pobožkám prsteň, pozrie na mňa a spýta sa: „Vy ste ten Tomko?“ Odpoviem, že áno. „Posielam vás do Ríma, aby ste tam študovali. Buďte dobrým študentom a dobrým seminaristom. Dávam vám požehnanie v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“ A šiel som do Ríma. Prečo práve ja? Neviem.

Ako vytrvať v horlivosti a neochabovať počas života v seminári a byť aj v kňazskom živote dobrým a svätým kňazom?

Že ako? A načo sme robili exercície? (smiech) Kristus Pán na otázku, čo všetko treba zachovávať, odpovedal podobne. Obrovské množstvo vtedajších predpisov rediguje na dve, vlastne na jedno pri-

kázanie. Milovať budeš Pána Boha z celého srdca, z celej duše... A druhé je podobné tomuto natolko, že sa viažu. A milovať svojho blížneho ako seba samého.

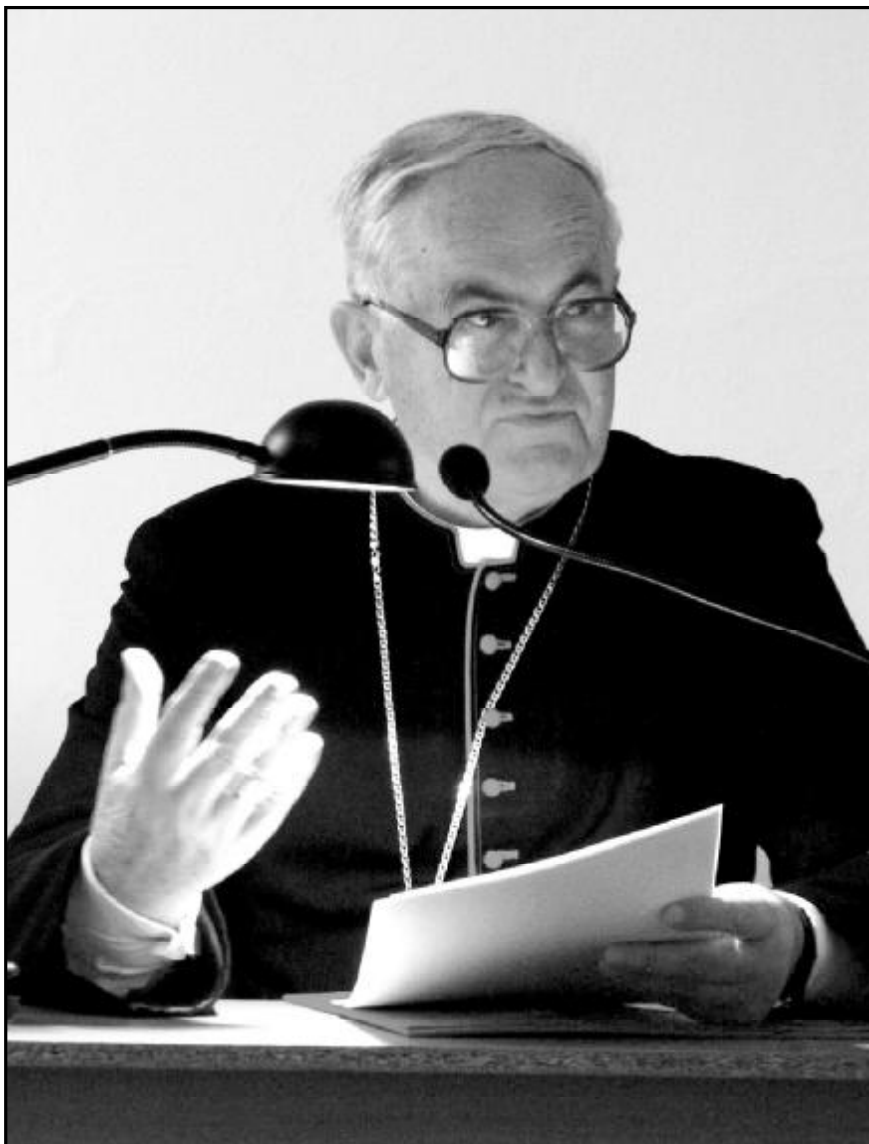
Čo je dôležitejšie v živote kňaza a seminaristu. Askéza alebo poslušnosť?

Aká je to askéza bez poslušnosti? A aká je to poslušnosť bez askézy? Čo je dôležitejšie? Jedno aj druhé, lebo jedno zahŕňa druhé.

Rozjímate každý deň?

To je dobré, že mi robíš spytovanie svedomia. Nuž, áno. Stalo sa mi, že som to aj vynechal, akože by nie. Stane sa. Ale viete, čo povedala sv. Terezka Ježiškova? Kto medituje pätnásť minút každý deň, ten sa spasí. Pre kňaza to platí takisto, aspoň pätnásť minút. Ale poďme my na trošku viac. Lebo z pätnástich minút sa stane trinásť, z trinástich desať a tak ďalej. Potom zostane len úvod a koniec a potom je koniec aj rozjímaniu.

Aká je náplň vašej práce po tom, čo ste ukončili funkciu prefekta na kongregácii a čo vlastne teraz robíte?

Dávam vám exercície!
(smiech)

Momentálne ste predsedom Pápežského komitátu pre medzinárodné eucharistické kongresy. V čom spočíva táto funkcia?

Teraz sa robia medzinárodné kongresy pre celú

Cirkev. Ale popritom sa na nás obracajú ľudia s rôznymi problémami pri príprave národných kongresov. Najbližší medzinárodný kongres bude v Kanade v Quebecu. Tieto medzinárodné kongresy sa konajú každé štyri roky. Mojou úlohou je koordinovať prípravu týchto kongresov.

Dotkli ste sa témy odluky cirkvi od štátu na Slovensku. Aký má byť vzťah medzi cirkvou a štátom?

Majú spolupracovať. Keď som bol ako legát na Eucharistickom kongrese v Bratislave, na recepcii som poukázal na to, ako sa štát potrebuje opierať o náboženstvo, ak

chce riešiť problémy spoločnosti. Ako chce štát uchrániť určitý štandard a poriadku v spoločnosti? To by musel podľa všetkého ku každému občanovi postaviť policajta. Aby nerobil korupciu, aby pracoval, aby..., aby jeden druhého nezavraždil. A ešte ostáva otázka: A kto bude strážiť policajta? Takto som postavil problém pred pánov poslancov, aby som ukázal, že tento Eucharistický kongres bol zároveň službou spoločnosti. Keď štát odvrhuje každé náboženstvo, stáva sa de facto pozitívne ateistickým. Nie neutrálnym, ale pozitívne ateistickým. Toto hrozí aj Slovensku – snaha zahnať Boha do súkromia a náboženstvo či Cirkev do sakristie. Treba si všímať túto politickú snahu, odhaliť ju a vysvetliť ľuďom...

Boli ste jedným z posledných ľudí, ktorí videli pápeža Jána Pavla krátko pred smrťou. Aké to bolo?

Naposledy som ho živého videl v piatok, deň pred smrťou. Mal som zaniest' isté dôležité posolstvo tajomníkovi Dziwišovi. Tretie poschodie budovy už bolo zablokované, mohli tam ísť iba niektoré osoby. Pánu tajomníkovi oznámili, že som prišiel a on ma prijal. Odovzdal som mu posolstvo a povedal som mu: „Nechcem veľmi vyrušovať svojou prítomnosťou, viem aké to je...“ On hovorí: „Nie, nie! Poďte. Trošilinku zaspal. Poďte rýchlo!“ Tak som sa

dostal do pápežovej spálne. Videl som ho práve v tom stave vyčerpanosti, keď organizmus potrebuje na koniec trochu akoby si odpočinúť, aby sa znovu dal do posledného boja. Svätý Otec bol na posteli, pod hlavou mal vankúše, všade naokolo boli veľké monitory. Veľmi ťažko dýchal. Povedal som si: Pane Bože, ukrižovaný Kristus...

Na druhý deň v sobotu sa čakala smrť. Keď v televízii oznámili, že práve zomrel, chytro som chytil kabát a vybehol hore do Vatikánu, to je tak 12 – 13 minút od môjho bytu. Dostal som sa na tretie poschodie, pustili ma tam, v predsieni sa už ostatní radili, všetko bolo pootvárané. Vošiel som do spálne, kde zomrel. Nehybné telo ležalo na posteli vystreté, podhlavník už len jeden, ruky pri tele... Všetci odchádzali. Aj sestričky, čo ho opatrovali, tí jeho najbližší. Poprosil som: „Prosím, chcel by som sa pomodliť.“ Podišiel som k posteli, chytil som tú ruku, ľudia boží, keď som si uvedomil, že je to tá ruka, ktorú som cítil na hlave keď ma svätí... To teda boli dojmy. Pobožkal som ju, krátko sa pomodlil a už ma rýchlo vyhánali von, lebo prichádzal personál, aby ho pripravili a preniesli do súkromnej kaplnky. Toto sú dojmy, čo ostávajú. A jeho tvár! Obyčajne smrť priniesie také strhanie. On mal veľmi jasnú tvár.

Prečo tak málo kňazov zo Slovenska ide na misie? Ako tomu napomôcť?

To si ma trafil, to ti poviem. (smiech) Ja sa pýtam: Ako je možné, že mnohí kňazi idú do zahraničia na kontrakt? Ale nejdú na misie, skôr na západ. Dačo si zarobiť, získať novú skúsenosť a tak ďalej. No ísť na misie voľačo vyžaduje. Viacerí išli na východ - na Ukrajinu, na Sibir, atď., čo je azda uľahčené znalosťou reči. Inde treba pri najmenšom tú angličtinu, či francúzštinu, hlavne v Afrike. A treba mať dobrodružného ducha, nakontaktovať sa na misionárov a odvážiť sa.

Spomínam si na odpusty v mojej rodnej obci. Pán farár Hések bol dosť prísny a nemal veľmi rád, keď kňazi hrali do noci mariáš. Na jednom odpuste si starší posadali, rozprávali vážne veci a pozerali okolo seba s otázkami na očiach: Nezahráme si karty? Čo nám povie pán dekan Hések? Janko Švec, veľký betár, hovorí: „Nenájdem tu troch inteligentných ľudí, s ktorými by som si hodil mariáš?“ Tým zlomil tú bariéru a pán Hések mlčal a oni si zahrli karty. Dnes si podobne vravím: Nenájdem na Slovensku troch odvážnych ľudí, ktorí by sa dali na misie? A v Košiciach nikoho? Veru, ja by som od Slovenska čakal viac.

SPRACOVAL: DALIBOR ONDREJ

FOTO: LV

PRVÁCI VO FAKTOCH

ZOZBIERAL: JOZEF BARLÁS
FOTO: LV

Kto som?	Meno a priezvisko	František Barna	Jozef Bujňák
	Vek	20	19
	Farnosť	Belá nad Círochou (filiálka Zemplínske Hámre)	Šarišské Dravce
	Výška	176	186
	Farba očí	modrá	hnedé
	Číslo topánok	8	10
	Krvná skupina	nespomeniem si, ale modrá nie je	B-negatív
	Znalosť cudzích jazykov	nemecký	nemecký, anglický
Čo mám rád?	Spisovateľ	Jeffrey Archer	Ján Pavol II.
	Kniha	Kain a Ábel od J. Archera (aj druhý diel Ábel a Kain)	Sväté Písmo
	Film	Citová výchova	Umučenie Krista
	Hudba	rock	gospel
	Šport	šach, turistika	volejbal
	Vysnívaná krajina	škandinávské krajiny	Austrália
Ja a seminár	Čas v seminárnom programe	vychádzka	štúdium
	Predmet	špirituálka	špirituálna teológia
	Jedlo v seminárnej jedálni	všetko okrem zariadenia jedálne	všetko okrem paradajkovej polievky
	Oblúbený filozof	asi Aristoteles	Aristoteles
	Neoblúbený filozof	asi Aristoteles	nemám
	Vzor svätosti	František z Assisi, Ján Pavol II.	sv. Tomáš Akvinský
	Kniha Biblie	Jánovo evanjelium	Kniha múdrosti
	Modlitba	ruženec	adorácia
	Desiatok ruženca	ktorý nám seba dal za pokrm a nápoj v Eucharistii	ktorý nám Ducha Svätého zoslal
	Myšlienka na celý život	od špan. maliara Goyu: "Stále sa učím."	„Najviac múdrosti som získal nie z kníh, ale každodenným kľačaním pred bohostánkom." (T. Akvinský)

Slavomír Engel	Peter Eštočin	Peter Gábor
19	19	20
Kamenica nad Cirochou	Prešov - Sekčov	Vranov n/Topľou-Sever
asi 185	193	180
sivomodrá?	modré	zelená
44-45	48	desať
A-pozitív	A	neviem
anglický, nemecký	anglický	anglický, nemecký
Ján Pavol II.	Anton Hlinka	Clive Barkers
Svedok nádeje (G. Weigell)	Sväté Písmo	Malý princ
Umučenie Krista, Sedem	Umučenie Krista	Deň potom
klasický rock	rock	rap, rock
šach, hokej, futbal	basketbal	hokej
Kanada, Aljaska	planéta Zem	Tibet
štúdium a skriptúra	vychádzka	modlitby a rozjímania
cirkevné dejiny	špirituálka, cirkevné dejiny	cirkevné dejiny
všetko okrem kurciat - prejedol som sa ich	všetko	všetko
Aristoteles	Aristoteles	???
nemám, zatiaľ	nemám	neviem
sv. Tomáš Akvinský	sv. Hanibal	sv. Ambróz
Skutky apoštolov	Jánovo evanjelium	Genezis
ruženec	adorácia	kompletko
ktorý slávne z mŕtvych vstal	ktorý bol pre nás ukrižovaný	ktorý slávne z mŕtvych vstal
„Nerob iným to, čo nechceš, aby iní robili tebe.“	„Ku komu by sme šli, Pane? Ty máš slová večného života.“	Stať sa dobrým kňazom.

Miloš Geci	Pavol Gladys	Martin Kohut
24	20	20
Michalovce	Humenné pod Sokolejom	Nižný Žipov
190	asi 190	175-180-podľa toho ako sa najem
sivo-zelené	červená ako doplnok k oblečeniu	sivo-modro-zelená
11	10	42-podľa japonského číslovania
neviem	netuším	univerzálny príjemca
anglický, ruský	slovenský	vychodňarčina
E. Hemingway	nemám	Ezop
Starec a more	Kniha života	Quo Vadis
Umučenie Krista	Umučenie Krista	Gladiator
U2, Sting	gospel	z rádia
tenis	futbal, plávanie, potápanie iných	futbal, hokej, stolný tenis
Svätá zem	Jeruzalem	Slovakia
ruženec	silentium	budíček
cirkevné dejiny	vývinová psychológia	filozofia
vyprázaný syr	všetko	všetko okrem rizota
Aristoteles	Aristoteles	Augustinus Aurelius
Platón	nemám	???
sv. Ján Mária Vianney	sv. Pavol	sv. Augustín
Ján	Kniha Jób	Apokalypsa
nedelňé večery	ruženec	večery
ktorý nám Ducha Svätého zoslal	ktorý ťa Panna v nebi korunoval	ktorý premenil v Káne vodu na víno
Ostať verný Bohu.	Rob tak, ako by si chcel, aby iní robili tebe.	„Miluj a rob čo chceš.“

Ján Koval'	Peter Kovalčín	Peter Labanc
19	19	19
Snina	Parchovary	Kazimír
179	173	186
sivo-modrá	zelená	sivo-modré
43-44	42	10
neviem, snáď modrú	0	0
ovládam len ten svoj	nemčina	nemčina
nemám	neviem - veľa ich osobne nepoznám	Ján Pavol II.
životopisné knihy, napr. o svätých	taká, ktorú nemusím, ale môžem čítať	Pamäť a identita
Zelená mŕľa	ešte taký nenatočili	Umučenie Krista, Pianista
každá, ktorá mi nelezie na nervy	hudba? To čo je?	od keltskej cez Celine Dion až k černošskému gospelu
žiadny, nikde a nikdy, ale MS v hokeji pozerám	hokej	nešportujem, pozerám jedine MS v hokeji
Brazília	všade dobre, doma najlepšie	predsa Vatikán
to, že ho musím dodržiavať	silentium	samozrejme že vychádzku
špirituálna teológia	latinčina	cirkevné dejiny
všetko okrem tekvicovej polievky	všetko, čo sa nehýbe	vyprázaný syr
sv. Augustín	Demokritos	žeby sv. Augustín?
Pytagoras	Aristoteles	Gorgias
sv. František z Asissi	sv. Tomáš Akvinský	Ján Pavol II.
Lukášovo evanjelium	evanjeliá	Sirachovho syna
ruženec Božieho milosrdenstva	kompletórium	ruženec Božieho milosrdenstva
ktorý slávn z mŕtvych vstal	ktorý pre nás ukrižovaný bol	ktorý pre nás ukrižovaný bol
Nezáleží na tom, či stavíme katedrály alebo umývame riad, záleží na tom, či to robíme s láskou.	Boh sa pyšným protiví a poníženým dáva milosť.	„Kto aký je, takého bude mať aj priateľa.“ (Kniha Sirachovcova)

Lukáš Pacan	Matúš Poremba	René Vykukal
19	20	19
Hencovce	Kamenica pri Sabinove	Humenné pod Sokolejom
185	185	185
hnedá	hnedá	sivo-modro-zelené
44	43	46
AB	Neviem	neviem
anglický-pasívne	anglický, ruský	???
George Orwell	Ján Silan	Karl May
„1984“	Don Bosco	Biblia, Kočího slovník
Matrix, Equilibrium, Umučenie Krista	Ján XXIII.	Páter Pio
Liturgická	gospel	klasická
stolný tenis	futbal	šach
Vatikán	Austrália	Afrika
silentium	vešpery	sv. omša
metafyzika	špirituálna teológia	cirkevné dejiny
párky	Viedenský rezeň	všetko
Augustín	Platón	Aristoteles
Zenón z LA	neviem	Georgias z Leon
sv. Ján Mária Vianney	sv. Matúš	Rafael Wilczur
Genezis	Exodus	Kniha Jób
spievané vešpery	ruženec	kompletórium
ktorý slávne vstal z mŕtvych	ktorého si Panna v Betleheme porodila	ktorý sa pre nás krvou potil
Všetko na väčšiu Božiu slávu.	Nezabúdaj, že v každom človeku je prítomný sám Kristus.	Modli sa a pracuj!

Peter Leško	Miroslav Liška	Matúš Petrik
21	20	23
Prešov - Solivar	Košice - KVP	Belá nad Círochou (Zemplínske Hámre)
178	180	182
hnedá	hnedé	zelená
8, 5 - 9	43	9
B pozitív	A +	B pozitív
azda anglický a taliansky	nemecký	nemecký, anglický
je jedno od koho, len nech je to dobré	Sv. Faustína ako autor Denníčka	Bob Gass
Aj diabol pred ním kapituloval	Námestie svätej Alžbety od Rudolfa Jaška	Otče náš
Gladiátor	Ján XXIII., Ján Pavol II.	Statočné srdce
Hlavne hlasitá (Gigi D'Agostino, Jan Wayne)	pop, gospel, inštrumentálky	rock
MS v hokeji	ach jé...	futbal
o krajinách sa mi nesníva	na tejto zemi niet takej	nemám
silentium	spoločné stravovanie	umývanie riadu
taký "naj" ešte zatiaľ nie je	patrológia	cirkevný spev
všetko	všetko jedlé, čo sa nehýbe	cesnak
???	Aristoteles	Anaximandros
???	Herakleitos a všetci ostatní	Anaximandros
sv. Ján M. Vianney	sv. Štefan	sv. Pavol
Genezis	Tobiáš	Evanjelium podľa Matúša
kompletórium	vešpery (hlavne v nedeľu)	Sláva Otcu
ktorý nám Ducha Svätého zoslal	ktorý nám Ducha Svätého zoslal	ktorého si Panna v chráme našla
„Mám pripravenú aj ďalšiu kázeň. Poviem ju až vtedy, keď sa napravíte podľa prvej.“ (sv. Ján M. Vianney)	Byť nenápadným zrnkom prachu, ktoré vidí iba Boh.	Pán s tebou.

NA NÁVŠTEVE U NAŠICH SEVERNÝCH SUSEDOV

Výlet, duchovná obnova alebo pút? Čo z toho alebo všetko dokopy? Akokoľvek to už nazveme, aj vás pozývame stráviť s nami niekoľko pekných chvíľ fyzického i psychického oddychu a najmä

chvíľ duchovného osvieženia, ktoré sme mohli prežiť v Poľsku počas víkendu 21. - 23. októbra 2005.

Je piatok ráno. Po nezvyčajne skorých raňajkách opúšťame brány seminára a nastupujeme do autobusu. Nakladáme batožinu, zásoby

jedla a samozrejme i seba. Vydávame sa na spoločnú cestu – smer: Poľsko. Prvou zastávkou je ešte slovenská obec Lechnica, kde parkujeme a už aj si ideme pozrieť vcelku známy Červený kláštor. Vidíme súdobú architektúru zvonku i zvnútra, obdivujeme život kartuziánskych a kamaldulských mníchov, zoznamujeme sa s ich pôsobením v Lechnici. S priantím pekného

dňa opúšťame múry skvostu tohto hraničného mestečka a ideme k autobusu, aby sme sa obedom posilnili i na tele. Prechádzame štátne hranice a vydávame sa na ďalší, dlhší kus cesty.

Ani sme sa nenazdali a už sme tu. Wadowice - rodisko pápeža Jána Pavla II. Krátka prehliadka kostola, ktorý bol postavený na jeho pamiatku a presun do centra Wadowic. Tak poďme a pozrime si ten dom, v ktorom sa narodil a býval Karol Wojtyła. Vidíme mnoho fotografií a exponátov z čias mladosti i pontifikátu, lyže i pápežskú reverendu. A už nás čaká vyvrcholenie dňa: svätá omša vo farskom kostole – bazilike Obetovania najsvätejšej Panny Márie, ktorá stojí hneď vedľa pápežovho rodného domu.

To najlepšie z piatka je za nami a tak sa presúvame do miesta nášho ubytovania - do Czenstochowej. Vykladáme batožinu i „zásoby na prežitie“, rozdeľujeme sa do jednotlivých izieb a už sa aj ideme Bohu poďakovať za všetko, čo sme mohli spolu vidieť, zakúsiť (v obidvoch zmysloch slova) a prežiť počas tohto náročného, ale veľmi krásneho dňa.

Sobota ráno. Po raňajkách ideme do baziliky na Jasnej Hore v Czenstochowej, slávime svätú omšu v kaplnke svätého Pavla Pustovníka a po nej za sprievodu jedného z tamojších pavlínov, ktorí sa starajú o toto pútnické miesto, vyberáme sa na prehliadku celého komplexu Jasnej Hory - od samotnej baziliky až po prislúchajúce múzeá. Nasleduje takzvaný rozchod, to znamená voľný program. Zväčša je využitý na výstup na vežu baziliky a prehliadku obchodov a blízkeho okolia Jasnej Hory.

Po obede sa znovu spájame a vykonávame si pobožnosť krížovej cesty, ktorá obkolesuje areál jasnohorskej

baziliky. Ponárame sa do meditácií jednotlivých zastavení, ktoré si pripravili dvaja naši diakoni. Po pobožnosti krížovej cesty je znovu priestor pre individuálny program až do večere a po nej znovu možnosť navštíviť jasnohorskú baziliku a poďakovať sa Bohu za prežitie.

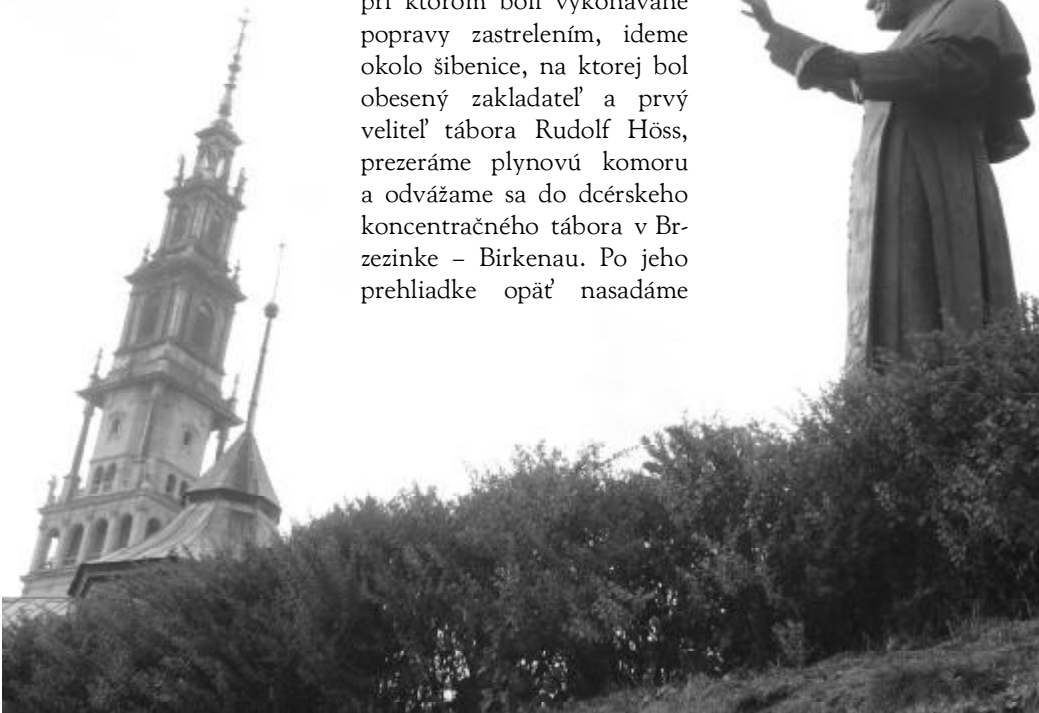
Ani sme sa nenazdali a už máme nedeľu. Vstávame, ideme na svätú omšu do kaplnky Ružencovej Panny Márie, po nej raňajkujeme a nasadáme do autobusu. Naša cesta vedie do najznámejšieho koncentračného tábora v Oswiencime - Auschwitz.

Víta nás známy nápis „Arbeit macht frei“ (Práca oslobodzuje). Prechádzame jednotlivými expozíciami, modlíme sa pri „múre smrti“, pri ktorom boli vykonávané popravy zastrelením, ideme okolo šibenice, na ktorej bol obesený zakladateľ a prvý veliteľ tábora Rudolf Höss, prezeráme plynovú komoru a odvážame sa do dcérskeho koncentračného tábora v Brzezinke - Birkenau. Po jeho prehliadke opäť nasadáme

do autobusu a vydávame sa na cestu do seminára. Ešte prestávka na večeru a sme doma.

Ďakujúc za Vašu spoločnosť sa lúčime s prianím dobrej noci a usíname s množstvom zážitkov „dovezených“ od našich severných susedov.

MATÚŠ MIŠEK
FOTO: MATÚŠ IMRICH,
VLADIMÍR ŠTEFANIČ

CIRKEV DNES: ÁNO ALEBO NIE?

Podľa prieskumov verejnej mienky z roku 2001 sa nehlási k žiadnemu vierovyznaniu len 13% obyvateľov Slovenskej republiky. Z toho vyplýva pre nás potešujúci fakt, že 87% má pozitívny vzťah k viere v Boha. Podľa prieskumu verejnej mienky v marci tohto roku však svoju náklonnosť k cirkvi vyjadrilo len 52% obyvateľov Slovenka. Tento fakt, a aj mnohé iné negatívne vyjadrenia na stranu cirkví, nás priviedli k tomu, aby sme sa sami presvedčili ako je to v skutočnosti s vierou v našom meste.

Vzali sme do ruky diktafón a vybrali sme sa s istými obavami do ulíc mesta Košice, aby sme hľadali odpovede na otázky. Naším zámerom nebola evanjelizácia, takže sme v žiadnom prípade nechceli nikoho presvedčať, oponovať, ani vyvracať jeho názory. Išlo nám iba o subjektívne odpovede ľudí na otázky:

1. Čo si myslíte o Cirkvi v dnešnej dobe (pozitíva a negatíva)?

2. Oplatí sa byť v dnešnej dobe veriacim človekom?

1. Cirkev vnímam ako jeden z pilierov tejto spoločnosti.

2. Vždycky sa oplatilo. Je to niečo, čo vás drží pri živote. Zomreli mi dvaja bratia v mladom veku, dvaja švagrovia, sestra zostala sama s dvoma deťmi... Čo iné vás podrží? Ľudia vás nepodržia, žiaľ.

Jana, 58 rokov

1. Na tejto háklivej téme sa pohádajú rodiny. Mne Cirkev nechýba. Hlása ideológiu a každá ideológia má svoje pozitíva i negatíva.

2. Hodnoty, ktoré vyznávam, súvisia s Cirkvou a sú v nej ukotvené, ale Cirkev nie je nevyhnutná k životu. Ľudia ju nepotrebujú tak nutne, aby bez nej nedokázali žiť a vysporiadať sa so svojimi problémami sami.

Ján, 33 rokov

1. Je to dobrá ustanovizeň, čo sa týka ľudí, ktorí veria. Ja som ateista, ale náboženstvo neodsudzujem. Každý má svoju vieru. Cirkev ju v ľuďoch podporuje. Ak by sa ľudia tým aj riadili, tak by to bolo dobré. Na druhej strane, počas celých dejín kresťanstva sa prejavovali aj negatíva. Konkrétne ľudská vlastnosť: Vodu kážem, víno pijem. Cirkev dosť často pretláča svoje názory, svoje idey a niekedy až na silu.

2. Oplatí sa, hlavne jednoduchších ľudí to udržuje pri zmysle života.

Tibor, 47 rokov

1. Nesúhlasím s tradicionalizmom, s takými kontroverznými teóriami života spoločnosti. Negatíva Cirkvi spočívajú v jej postoji proti partnerstvám homosexuálov a interrupciám. Spomedzi pozitív treba spomenúť starostlivosť o starých ľudí.

2. Nie.

Michal, 19 rokov

1. Som veriaci. Pozitívom je, že bola založená Ježišom Kristom a negatívom, že do nej „kafrajú“ ľudia. Vadí mi veľa vecí, ktoré sú dôsledkom ľudského faktoru v Cirkvi.

2. Stále sa oplatí byť veriacim človekom.

Karol, 43 rokov

1. Som veriaca. Cirkev to má ťažké v dnešnej dobe. Veľa toho robia médiá – prezentujú ju v negatívnom svetle, chytajú sa každého problému a nafúknu z neho veľkú bublinu. Negatíva robia aj ľudia, ktorí ju tvoria.

2. Určite áno. A práve v dnešnej dobe plnej problémov sú viera a Boh silným oporným bodom. Bez toho si neviem predstaviť život.

Mária, 27 rokov

1. Som veriaca, takže mám k nej pozitívny vzťah. Niekedy sa však stará do vecí, ktoré by ju nemuseli až tak zaujímať. Napríklad v otázke interrupcie Cirkev tak propaguje svoje stanovisko, že to môže v ľuďoch vyvolať opačné reakcie.

2. Určite, môžem to potvrdiť z osobnej skúsenosti. Dáva mi to kvalitnejší život. Mám z toho niečo, že som veriaca, napríklad oporu.

Katka, 19 rokov

1. Na Cirkev nemám veľmi dobrý názor, pretože Cirkev je iba na peniaze. Aspoň Rímskokatolícka cirkev. Nemám k nej vzťah. Ale osobné skúsenosti nemám.

2. Určite áno, ale to je každého osobná vec. Je iné byť veriacim a byť v Cirkvi.

Vladimíra, 15 rokov

...

Strávili sme pár dní oslovovaním ľudí a hoci spočiatku to bolo ťažké, postupom času sme zistili, že niet veľa ochotných ľudí, ktorí by aspoň na chvíľu prerušili svoj hektický život a našli si pár minút času na zamyslenie. No tí, ktorí aj napriek svojim povinnostiam boli ochotní zodpovedať naše otázky nás veľmi prekvapili. Odpovede boli rôzne, čo nás presvedčilo o tom, že s vierou v Boha to nie je až také „ružové“ ako nás o tom presvedčajú prieskumy verejnej mienky.

Rozvinuli sme našu anketu a opýtali sme sa otca arcibiskupa, ako on vníma Cirkev v dnešnej spoločnosti. Ochotne nám zodpovedal na otázky a jeho odpovede nás presvedčili o tom, že pozná problémy ľudí.

Oplatí sa byť v dnešnej dobe veriacim človekom a prečo?

Určite sa oplatí. Dôvod? Viera vyvierajúca z evanjelia, ktorú ohlasuje Katolícka cirkev, ak ju človek bez predsudkov a s pokorou prijme, je istotou a bezpečnou zárukou životnej orientácie. Žiadna filozofia, tým menej nejaká ideológia, nemôže ponúknuť viac ako správne chápaná a úprimne žitá viera.

Čo môže v dnešnej dobe Cirkev ľuďom ponúknuť?

Okrem iného môže Cirkev ponúknuť správnu a najlepšiu odpoveď na otázku: Ako prežiť dobre, zmysluplne život, aká má byť moja životná orientácia? A tú nachádzame v modlitbe rodičov za dieťa pri krste: „Bože, žehnaj naše dieťa, aby jeho život bol Tebe na slávu, jemu na spásu, nám na radosť a svetu na osoh.“

Ako vidíte budúcnosť Cirkvi na Slovensku?

Nechcem byť nekriticky optimistický, rovnako nechcem byť pesimistom. Chcel by som byť realitom, ale nie prorokom. To nádejné: Na Slovensku je mnoho úprimných a uvedomelých veriacich. Vernosť Cirkvi, úcta a láska k Svätému Otcovi... To znepokojúce: Veľa formálnych veriacich, mnohých nezaujíma dianie v Cirkvi a okolo Cirkvi, ďalší by dokonca „priliali oleja na oheň“ proti Cirkvi, znížená populácia, sympatie so sektami, vo vzdialenejšej budúcnosti islam.

Čo ľudia najčastejšie vyčítajú Cirkvi?

Cirkev je bohatá; žije z daní daňových poplatníkov, ktorí nie sú veriaci; nerozumie

ľuďom 21. storočia, predovšetkým ak ide o ľudský život (potraty, eutanázia), o manželský a rodinný život (rozvody a uzavretie nového manželstva), o pokrok vedy, predovšetkým v medicíne (umelé oplodnenie, klonovanie) a podobne.

Do čoho by podľa Vás **Cirkev mala a nemala zasahovať**?

Cirkev má jasne povedať, čo je dobré a čo je zlé. Cirkev to – predpokladám - vie. Len či jej deti, členovia Cirkvi to dokážu smelo povedať. Zasahovať – nezasahovať? Jednoznačne sa to povedať nedá, pretože to často záleží od konkrétnych okolností, času či miesta. A konečne, zásadná otázka: ČO, KTO JE CIRKEV?

Mons. Alojz Tkáč, Košický arcibiskup

A čo na to pápež? Ešte ako kardinál Ratzinger sa vo svojej knihe Boh a svet vyjadril na tému vzťahu sveta s cirkvou nasledovne:

Jeden stredoveký príbeh hovorí o Židovi, ktorý prišiel na pápežský dvor a stal sa kresťanom. Keď sa vracal domov, spýtal sa ho jeden znalec pápežského dvora:

„Všimol si si vôbec, čo sa tam všetko deje?“

„Áno,“ odpovedal Žid, „pravdaže, samé škandalózne prípady, všetko som videl.“

„Aj napriek tomu si sa stal katolíkom?“ čuduje sa druhý. „Veď to je úplný nerozum!“

Na to mu Žid odpovedá: „Práve preto som sa stal katolíkom. Lebo ak sa napriek všetkému táto Cirkev drží a odoláva, potom ju musí naozaj ktosi iný riadiť.“

V inom príbehu sa zasa hovorí, že Napoleon sa zastrájal, že by rád zničil Cirkev. Na to mu jeden kardinál odpovedal: „To sa nepodarilo ani nám.“

Možno práve v týchto paradoxoch sa odhaľuje niečo veľmi dôležité. Naozaj, ľudskej nedostatočnosti v Katolíckej cirkvi bolo vždy dosť. Ale to, že je napriek tomu stále súdržná, aj keď jaská a stoná, že ešte stále existuje, že stále plodí aj veľkých mučeníkov i veľkých veriacich, že má ľudí, ktorí jej dávajú k dispozícii svoj život ako misionári, ako nemocničné sestričky, ako vychovávateľky, to naozaj svedčí, že je tu ešte ktosi iný, kto ju drží pohromade.

Jedna otázka však doteraz nebola zodpovedaná. Upozornil nás na ňu otec arcibiskup a je skutočne podstatná. Čo, kto je cirkev?

Nájsť odpoveď na túto otázku musí každý jeden z nás, a to nielen zaškrtnutím políčka „Áno“ v dotazníku, ale skutočným vyjadrením svojho postoja v reálnom živote.

Tento článok nás osobne podnietil k hlbšiemu zamysleniu sa nad otázkou nášho vzťahu k cirkvi. Ale nemali by sme byť jediní, ktorých táto otázka zaujíma. Čo by ste povedali vy, ak by sme vás zastavili, vyrušili z vášho života a opýtali sa vás rovnaké otázky.

PRIPRAVILI: PETER JANO A LUKÁŠ NEMČÍK

FOTO: TK, INTERNET

SKÔR NEŽ ZASPÍM

Ako NA STROME ÚĽ
VONIA TÁ SVIECA KVETMI,
AKO MED JE TEN VOSK,
SVETLO PRE TMY.

ROZVONIAVA PRENÁRAMNE
CEZ VŠETKY PÓRY STIEN,
LEN PRECESTOVAŤ VŠETKY KÚTY,
BYŤ POCHODEŇ.

RÁD SA DÍVAM DO JEJ ŠIAT,
JE TANEČNICOU,
LEN ČO SA DO NEJ ZVESÍ VÁNOK.
UNAVÍ MA, KEĎ SME SAMI,
PRIKRYJE SA TMOU
A NÚKA SPÁNOK.

HORKÁ STUDŇA OKOLO PLAMEŇA
POZNAČENÁ VRÁSKAMI
VO SVOJEJ POKORE,
VIDÍM,
VYNIKÁ ĎALEKO PRED NAMI.

Vladimír Štefanič

PO ROKU...

Už ste o nich pred štyrmi rokmi čítali, keď ako prváčikovia opisovali svoje prvé dojmy zo seminárnych chodieb. Odvtedy nám troška povyrástli, zmužneli a pribrali na váhe. Dnes prichádzajú do seminára, avšak inak ako pred rokmi – z pastoračného ročníka.

Vo voľnom čase, kedy neboli prednášky, sme sa chodili často korčuľovať. S niektorými seminaristami a tiež mladými zo Slovenska i Poľska sme skúšali svoje „schopnosti“. Bolo to príjemne odreagovanie, zažilo sa kopec randy a trochu sa aj zašportovalo. O tom, ako sa komu darilo, vidieť z fotografie.

PAVOL FEDORKO,
SEMINÁR SALZBURG, RAKÚSKO

Rok pastoračnej praxe som strávil v lone Jizerských hôr v malej dedinke Příchovice, ktorá je známa tým, že už 26 rokov tam prichádzajú mladí, aby vytvorili spoločenstvo, uprostred ktorého je Ježiš Kristus. A aby toto spoločenstvo „dobro fungovalo“, je potrebné okrem duchovného programu vytvárať aj rôzne aktivity. Napr. floorball, ktorý je podobný hokeju, avšak má trochu iné pravidlá hry, no mladých to až tak „netrápi“ a neraz to vyzerá veľmi zaujímavovo. Posúďte sami... **J**

JOZEF KADLIC, IDCŽM PŘÍCHOVICE, ČESKÁ REPUBLIKA

Vonku príšerne mrzne a tak pohár teplej kávy nezaškodí. Navyše sme uťahaní po rozsiahlej prehliadke v prírodovednom múzeu v hlavnom meste Spojených Štátov. Prišli sme sem aj so spolužiakmi zo seminára na pochod proti zákonu o legalizácii potratov, ktorý sa tu koná každý rok v januári. Keďže sme dorazili trochu skôr, využívame tento čas aj na kúsok kultúry a vzdelania takým hravejším štýlom. Tieto múzeá boli naozaj úchvatné.

MATÚŠ IMRICH, YOUNGSTOWN, OHIO, USA

Počas pastoračného ročníka som sa pohyboval hlavne medzi mládežou a miništrantmi. Aj táto fotka vznikla na jednej zo stanovačiek, ktoré sú organizované pre deti a mládež Perečinskou farnosťou. Minulého roku bol tento tábor pri dedine Sinjak, významnom pútnickom mieste Mukačevskej diecézy. Mladí súťažia, pracujú so Sv. Písmom, pripravujú scény a tým obohacujú nás všetkých.

PETER JURAŠEK, PEREČIN, ZAKARPATSKÁ OBLASŤ, UKRAJINA

Počas ročnej praxe som sa zúčastňoval na mnohých aktivitách vo farnosti, niekedy to bolo únavné, ale aj tak sme si vždy našli spolu s kaplánom Marcelom a diakonom Marekom (teraz už novokňazom) čas pre Boha. Dalo by sa povedať: našim heslom bolo známe „ora et labora“.

PETER BEDNÁR, ČAŇA

Pastoračný ročník som prežil v malom Východočeskom mestečku, ktoré bolo pod duchovnou správou kňazov spoločnosti sv. Vincenta (lazaristi). Okrem Dobrušky spravovali ešte ďalšie tri farnosti a charitný domov pre staršie reholné sestry (dcéry kresťanskej lásky – vincentky), ktoré boli za čias komunizmu násilne vyvezené zo Slovenska.

Fotografia zachytáva deti na dvore farskej chaty. Bol deň voľna tak sme sa vybrali do Orlických hôr, aby sa športom, hrami i modlitbou utužilo naše vzájomne priateľstvo, pretože tam, kde sú kresťania v menšine, je prvoradé, aby držali spolu.

MARTIN KANDALA, DOBRUŠKA, ČESKÁ REPUBLIKA

Počas sviatkov, pre nás kresťanov najvýznamnejších, sa každoročne vo farnosti koná krížová cesta na Hrabovský vrch. Tí, ktorí tam boli, vedia, že zdolať tento vrch je namáhavé a náročné. Ale tohto roku tak tomu nebolo, pretože cesta bola pre množstvo snehu zatarasená (snáď nabudúce). A hoci krížová cesta bola v dedine, kde jednotlivé zastavenia boli rozmiestnené na niektorých domoch, mohli veriaci aj tu pochopiť zmysel Ježišovho utrpenia, porozmýšľať nad svojim krížom a uvedomiť si hodnotu ľudského života.

MICHAL MUCHA, ZBUDSKÉ DLHÉ

Farská chalupa ďaleko od hluku dnešnej doby poskytovala počas prázdnin deťom a mládeži skvelé útočisko, ako si vyskúšať život našich starých rodičov - od rúbania dreva, nosenia vody z potoka, starostlivosti o oheň v kachliach či varenia na peci. Po takejto práci aj obed chutí lepšie, dôkazom čoho je aj prázdny hrniec, obrátený hore dnom nad mojou hlavou.

PETER OBSITNÍK, DOBRUŠKA, ČESKÁ REPUBLIKA

Aby bol vo VŠETKOM oslávený Boh

Dlhé roky sme na Slovensku počúvali, aká je Amerika zlá. O to väčšie bolo naše prekvapenie, keď sme zistili, že v tejto krajine viera nie je zanedbateľnou zložkou života ako v mnohých štátoch Európy.

Keď sa dnes prejdete po ulici amerického mestečka, s veľkou pravdepodobnosťou natrafíte na viac ako jeden kostol. Sloboda, ktorá sa už stala symbolom Ameriky, dovoľuje každému vyznávať svoju vieru bez strachu a hanby. Právom môžeme byť hrdí, že svojou troškou k takému obrazu Spojených štátov prispeli aj Slováci, ktorí po odchode zo Slovenska našli v Amerike novú vlasť. Jedným zo stále prítomných darov Slovákov svojej novej domovine je aj Opátstvo sv. Andreja-Svorada v Clevelande, doposiaľ jediné slovenské opátstvo na svete.

Vznik kláštora

Písal sa rok 1908, keď mladý Slovák Ján Vaniščák z Le-mešian vstúpil do rehole sv. Benedikta v Spojených štátoch a začal noviciát so zmeneným menom Gregor. Český kláštor sv. Prokopa v Lisle, Illinois sa stal jeho novým domovom. Tento kláštor

mal dôležité postavenie v živote amerických Čechov, preto Vaniščák túžil, aby aj Slováci mali to isté. Jeho vzťah k domovine bol stále vrúcny, veď už ako bohoslovec vyučoval slovenčinu a venoval sa slovenskej literatúre a dejinám. Myšlienka založiť slovenský benediktínsky kláštor v ňom rástla a nachádzala aj nových prívržencov z radov Gregorových spolubratov. Po kňazskej vysviacke sa stal kaplánom, neskôr farárom slovenskej osady sv. Michala Archanjela v Chicagu. Za kaplána k nemu prichádza ďalší slovenský benediktín Stanislav Gmuca, ktorý zdieľal túžbu svojho farára.

Veľkú oporu pri realizácii svojho plánu mal Vaniščák v diecéznych kňazoch. Keď bol ako miesto pre budúci kláštor zvolený Cleveland, mesto s najpočetnejšou slovenskou komunitou, benediktíni oslovili clevelandského biskupa Jozefa Schrembsa a opáta Kláštora sv. Prokopa Valentina Kohlbecka, OSB. Obaja súhlasili, už chýbalo len konkrétne miesto. Vtedy sa osvedčil slovenský diecézny kňaz, Vaniščákov priateľ, Ján Liščinský, ktorý oznámil biskupovi Schrembsovi, že

je ochotný vzdať sa svojej farnosti sv. Andreja-Svorada, ak ju zverí benediktínom. Biskup ponuku prijal a oficiálne požiadal opáta Kohlbecka o vyslanie slovenských benediktínov do Clevelandu.

1. februára 1922 prišiel do Clevelandu Stanislav Gmuca. Bol sám, lebo Vaniščák musel ostať spravovať svoju farnosť. Všetky začiatky sú ťažké a inak tomu nebol ani v novom kláštore. Páter Gmuca bol sám, nemal dostatok síl ani financií, ale chuť a vytrvalosť mu nechýbali. Dobré dielo sa začalo postupne rozrastať. Mnísi pribúdali, v roku 1926 bol postavený nový kostol a škola. Do kláštora prišiel šikovný a vzdelaný Juraj Ľuba OSB, ktorý sa stal rektorom novej Benediktínskej vyššej školy. Do prvého ročníka sa zapísalo 35 študentov, a tak škola mohla v septembri 1927 začať svoju činnosť. Po uvoľnení z pastoraácie v Chicagu mohol do kláštora konečne prísť aj jeho zakladateľ Gregor Vaniščák. A v roku 1929, keď sa kláštor stal nezávislým priorátom, práve on bol zvolený za jeho prvého priora.

Dedičstvo sa obnovuje

Priorát pokračoval v doterajšej práci a získaval nových spolupracovníkov. V roku 1934 dospel do štádia, kedy sa mohol vyplniť ďalší sen slovenských katolíkov – povýšenie na opátstvo. 13. júla 1934 vydala Svätá Stolica breve, ktorým povýšila Priorát sv. Andreja-Svorada na samostatné opátstvo a udelila mu rovnaké práva, aké mali ostatné opátstva. Radosť me-

amerických benediktínskych opátstiev, piati biskupi, množstvo kňazov a rehoľníkov, ale predovšetkým zástupy Slovákov, pre ktorých boli tieto dni a udalosti jednými z najvýznamnejších v celých duchovných dejinách Slovákov v Amerike.

Slovenskí benediktíni a slovenský život

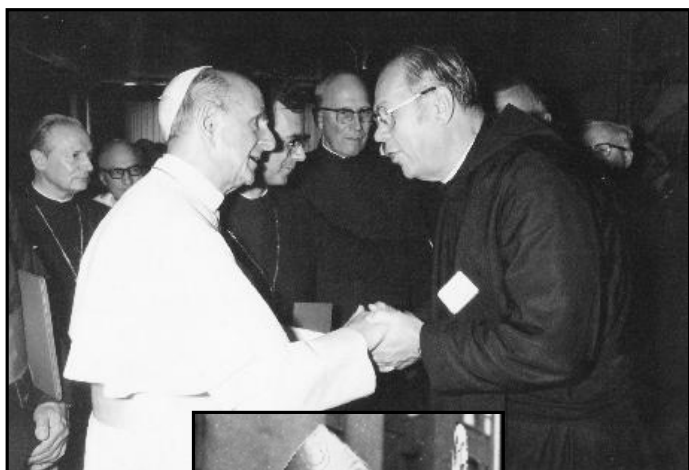
Opátstvo sv. Andreja-Svorada popri živote modlit-

Vaniščák a Gmuca napísali učebnice slovenčiny a vytlačilo sa mnoho slovenských kníh. Druhý opát Teodor Kojiš OSB sa rozhodol založiť Slovenský kultúrny ústav (1952). Jeho významnými osobnosťami boli páter Andrej Pír OSB, kňaz literát Mikuláš Šprinc, Karol Strmeň a historik František Hrušovský, jeho prvý riaditeľ. V súčasnosti ústav stále existuje pod názvom Slovenský inštitút a knižnica. Jeho terajším riaditeľom je Andrej F. Hudak ml.

Situácia sa dnes v mnohom zmenila. Medzi potomkami prvých amerických Slovákov je slovenčina na ústupe, ale na druhej strane prichádza do Spojených štátov nová vlna Slovákov. Aj kvôli nim ostávajú benediktíni verní túžbe svojho zakladateľa. Každú nedeľu je slovenská sv. omša v kláštornom kostole a prvú nedeľu v mesiaci aj v Kostole sv. Cyrila a Metoda. V škole funguje Slovenský klub, v kláštore sa stretávajú slovenské spolky a od roku 1998 prichádzajú do kláštora na pastoračnú prax bohoslovci z Košickej a Spišskej diecézy.

Jediné slovenské opátstvo dnes...

Opátstvo cez prúd času preniesli po opátovi Gmucovi do 21. storočia jeho štyria nástupcovia – Teodor Kojiš, Jerom Koval, Roger Gries (dnes pomocný biskup ►

dzi Slovákmí bola obrovská, veď po viac ako štyristo rokoch bola o b n o v e n á tradícia slovenských benediktínskych opátstiev. Za prvého opáta bol zvolený S t a n i s l a v

Gmuca. Deň jeho požehnania bol veľkou slávnosťou. Zúčastnili sa ho opáti všetkých

by napĺňalo aj očakávania a potreby Slovákov. Otcovia benediktíni s p r a v o v a l i slovenské farnosti v Clevelande a pokračovali vo výchove a vyučovaní na úspešnej Benediktínskej vyššej škole. Páter Ľuba začal vydávať mesačník Ave Maria v slovenčine, pátri

clevelandský) a súčasný opát Clement Železník. V kláštore je 25 mníchov, z toho je 15 kňazov, 8 bratov, 1 novic a 1 postulant. Okrem nich je ešte 9 mníchov, ktorí bývajú a pôsobia mimo kláštora.

Úlohou benediktínov v dnešnom svete je žiť ako učeníci Ježiša Krista pred Bohom Otcom v Duchu Svätom, byť svedkami Božieho kráľovstva, ktorých prostriedkami sú liturgia, *lectio divina*, práca a bratstvo. Známe je ich heslo „*Ora et labora*“. Konkrétnym

prejavom ich misie je život v komunite v poslušnosti voči opátovi, pohostinnosť k všetkým ľuďom, vyučovanie na Benediktínskej vyššej škole a výpomoc vo farnostiach.

...a zajtra

Čo bude, vie len Boh. Ale ovocie modlitieb slovenských benediktínov už môžeme konkrétne rozpoznať. Na zrekonštruovanej fare v Bacúrove v Banskobystrickej diecéze už dva roky žijú ozajstní slovenskí benediktíni, ktorí plánujú

v Sompore postaviť nový kláštor. Regula sv. Benedikta sa tak vracia do krajiny, ktorá mnohé roky nevidela mníchov najstaršej západnej rehole v čiernych habitoch s kapucňou. A to len preto, ABY BOL VO VŠETKOM OSLÁVENÝ BOH.

PAVOL HRABOVECKÝ,
PASTORAČNÁ PRAX,

OPÁTSTVO SV. ANDREJA-SVORADA

FOTO: ARCHÍV AUTORA

Kontakt na slovenských benediktínov v USA:

St. Andrew-Svorad Abbey
10 510 Buckeye Road
Cleveland, OH 44 104-3725
USA

www.bocohio.org

Kontakt na slovenských benediktínov na Slovensku:

Dom sv. Benedikta
961 61 Bacúrov 28

www.benediktini.sk

KTO SOM? KÝM SOM?

„Pre ľudskú kultúru nie je podstatné iba ľudské poznanie vonkajšieho sveta, ale aj samého seba.“ Ján Pavol II.

Každý človek a hlavne štátnici stojaci na čele spoločnosti či národa svojim podielom poukázali na nejakú hodnotu, buď negatívnu alebo pozitívnu, a tak sa vytvárala história a zároveň identita samotných národov. V týchto dejinách je zaujímavým jeden aspekt, ktorý stojí za povšimnutie, a síce, že aj my svojim konaním vo svete píšeme dejiny svojho národa, hoci len v menšom všeobecnom význame. Ako alebo čím? Svojou identitou. Identita je komplex aspektov týkajúcich sa človeka a jeho vzťahu k spoločnosti tak v rámci vlastného národa ako aj na medzinárodnej úrovni. Pozrime sa na tento komplex zo zorného uhla kultúry. Tá nám odhaľuje azda najväčšie percento obrazu národa, pretože priamo súvisí s jeho prejavom vo svete a priamo obsahuje jeho korene. Svedčia o tom rôzne kultúrne podujatia, na ktorých sa dozvedáme veľa vecí o kultúre iného národa alebo o svojej v inom štáte.

Kultúra je jedna z kľúčových kapitol pri budovaní národa a národného povedomia ako takého. Tato vec je veľmi dobre viditeľná v národoch tvoriacich menšinu na území iných štátov, pretože tu sa odohráva zápas udržania identity k patriacemu národu, čo je zároveň priestorom pre pestovanie kultúry.

Pápež Ján Pavol II. nám v úvodnom výroku pripomína, že to, ako nám záleží na našej kultúre, vychádza z nášho vnútra. Kultúra totiž nie je len čímsi, čo sa praktizuje navonok. Je súčasne niečím, čo žijeme a čo nás sprevádza celým životom. Preto poznanie seba a svojich stanovísk je veľmi dôležité pri budovaní kultúry. Táto myšlienka vychádza zo samotného Svätého Písma, kde Boh zveril človeku zem slovami: „Podmaňte si ju!“ To platí dodnes. Pre lepšie zvelaďovanie sveta je potrebné dobré poznanie seba. Vyžaduje to nemalo úsilie, ale keď sa človek snaží konať dobro a chce poznať pravdu o sebe a svete, aj kultúra má pre neho veľký význam. Túto pravdu môže objaviť len v koreňoch svojej identity tým, že ju pochopí ako tú, ktorá má v sebe Božie

stopy. Tento obraz je potrebné zviditeľniť, nakoľko je človek toho schopný. Pojem kultúra sa pre nás môže ľahko stať niečím mytologickým, čo v sebe zahŕňa len rozprávky o národe. Takýto trend je badateľný v dnešnom svete. Zdá sa, akoby sa do určitej miery hlavne u mladých ľudí strácal zmysel pre kultúru a tradíciu. Obliekanie sa do krojov považujú často za absurdné, pretože im to pripadá ako niečo exotické, čo kedysi bolo a pre dnešok je už zastarané, neaktuálne. Takýmto spôsobom myslenia nám hrozí, že si zakopeme sami svoju identitu, svoje národné vedomie. Preto je potrebné neustále živiť zdravé vedomie toho, kto som, kým som a čo reprezentujem. Samozrejme, treba sa vyhnúť extrémom vedúcim k šovinizmu alebo rasizmu, čo prinieslo nemalé negatívne následky pre spoločnosť v minulom storočí.

Je na každom človekovi, akým spôsobom v sebe objavuje potenciál, ktorého je schopný. Tak prichádza k novým hodnotám, ktoré sú zakotvené v ňom samom a vo svete.

ANTON MERCSAK

NÁLEZY 20. STOROČIA

PAR EXCELLENCE

Heslo „Kristus, áno – Cirkev, nie!“ už bolo možné v mnohých podobách stretnúť v priebehu predchádzajúcich storočí.

Dnes, v dobe mediálnych boomov, vystupuje s ešte väčšou intenzitou, niekedy argumentujúc pseudovedeckými dôkazmi. Jedným z najrozšírejších trendov je zavádzajúca interpretácia intertestamentárnych dokumentov. Najznámejšími pojmami sú snád „Qumrán“ a „Nag Hammadi“ – archeologické lokality, v blízkosti ktorých boli nájdené manuskripty, ktoré vyvolali vlny v mnohých prípadoch až absurdných dohadov. Aká je teda pravda?

Qumrán – nová dimenzia výskumu

Na západnom brehu Mŕtveho mora sa nachádza niekoľko známych archeologických štruktúr, z ktorých popredné miesto patrí Qumránu. Táto lokalita je vzdialená asi míľu od miesta, kde ústi Wadi Qumran do mora a 10 míľ južne od Jericha. Oblasť sa stala zvlášť zaujímavou, keď v roku 1947 jeden z príslušníkov beduínskeho kmeňa Taamireh objavil v jednej

z blízkych jaskýň nádoby so zvitkami. Snahou beduínov niečo z tohto nálezu získať sa niektoré zo zvitkov dostali cez malých obchodníkov so starožitnosťami do rúk Eleazara Sukenika, profesora Hebrejskej univerzity v Jeruzaleme, ktorý spoznal ich dôležitosť. Iná časť nálezu, ktorá bola neskôr odkúpená späť do Izraela, sa dostala do Spojených štátov. Toto takpovediac „úvodné“ obdobie bolo z politicko-historického hľadiska doprevádzané vojnou o nezávislosť Izraela.

V nasledujúcich rokoch boli nájdené ďalšie zvitky a fragmenty v iných jaskyniach. V období rokov 1951 a 1953-56 vykonali archeológ G. L. Harding a dominikánsky páter R. de Vaux, profesor Francúzskej biblickej školy v Jeruzaleme, vykopávky niektorých jaskýň a sídliska známeho dnes ako Khirbet Qumran. Pri vykopávkach sídliska bolo odkrytých niekoľko dôležitých štruktúr a nálezov, ako sú zvyšky hlavnej budovy na základoch veže

z doby železnej s vnútorným dvorom a niekoľkými spoločenskými priestormi, priestory pre zásoby, zvyšky vodného systému zloženého z cisterien, kanálov a miqvaot (kúpeľov

na rituálnu očistu), pec na pálenie keramiky a v južnej časti najväčší priestor komplexu s príľahlou miestnosťou obsahujúcou veľký počet malého riadu. Z nálezov je treba okrem uvedeného riadu spomenúť malé nádoby na atrament a kamenné bloky, ktoré boli interpretované ako lavice na písanie. V blízkosti sídliska sa nachádza jeden veľký a dva menšie cintoríny s celkovým počtom hrobov asi 1200.

V jedenástich jaskyniach v okolí bolo nájdené množstvo zvitkov a tisíce fragmentov v hebrejčine, aramejčine a gréčtine, medzi ktorými sa nachádzal veľký počet manuskriptov nám známych biblických kníh.

Pozornosť budili manuskripty ako napr. Žalмовý zvitok, kde nekanonické žalmy sú roztrúsené medzi biblickými, ktoré navyše majú iné usporiadanie. Vo veľkej miere boli medzi manuskriptami či fragmentami zastúpené apokryfné spisy ako napr. Kniha Jubileí, Prvý Henoch, Testament 12 patriarchov, ktoré boli dovtedy známe len v starovekých prekladoch. Zvláštnu skupinu tvoria pešarim – typické qumránske komentáre k niektorým biblickým knihám. Tieto spolu s inými spismi (napr. Pravidlo komunity, Pravidlo zhromaždenia, Damašský dokument, Pravidlo vojny), v ktorých sa ukazuje isté seba-pochopenie, princípy či teologický systém a organizácia komunity, vytvárajú špecifickú „sektársku knižnicu“.

Vedecká diskusia o jeho význame

Po krátkom predstavení nájdeného sa vynára problém jeho interpretácie. Prvou a dlho všeobecne akceptovanou bol pokus spomínaného pátra de Vaux, ktorý zvlášť v posledných rokoch je veľmi diskutovanou témou. Ten interpretoval komplex ako sídlo prísne žijúcej a s precíznosťou organizovanej židovskej komunity, ktorú na základe starovekých prameňov (Jozefa Flaviana, Filóna a Plínia) identifikoval s Essénmi. Najväčší priestor komplexu interpretoval ako refektórium, takpovediac „komunitnú jedáleň“, čo podporoval aj nález veľkého počtu už spomínaného riadu v príľahlej miestnosti. Z miest na sedenie vyvodil počet obyvateľov sídliska, teda asi 150-200 ľudí, ktorí však mali žiť nielen v jeho komplexe, ale aj v jaskyniach, príp. na základe nájdených zvyškov aj

v stanoch. Nájdené lavice na písanie a nádoby na atrament vytvorili v jeho interpretácii súlad s nálezom zvitkov v blízkych jaskyniach, z čoho vyplynul záver, že Qumránci sa venovali prepisovaniu a tvorbe spisov. Podľa archeologického prieskumu rozoznával pátra de Vaux dve hlavné fázy ►

osídlenia Qumránu prísnymi Essénmi, pričom za tretiu fázu považoval používanie sídliska rímskymi vojakmi v čase prvej židovskej vojny.

Ako už bolo spomenuté, jeho interpretácia sa na jednej strane stala na dlhé desaťročia všeobecne akceptovanou, avšak na strane druhej vynorili sa nové modely využitia qumránskeho sídliska, z ktorých je užitočné spomenúť hypotézu Yizhora Hirschfelda, profesora Hebrejskej univerzity v Jeruzaleme. Ten v sídlisku vidí jednu z hospodárskych jednotiek rozprestierajúcich sa na pobreží Mŕtveho mora a osídlenie prísne žijúcich Essénov nachádza v blízkosti En Gedi, na miestach, kde on sám viedol archeologické vykopávky. Podľa neho boli zvitky z Jeruzalemskej knižnice v jaskyniach uložené v čase prvej židovskej vojny, aby boli uchránené pred zničením. Na záver je treba uviesť teóriu profesora Jeana Baptistu Humberta, ktorá je vlastne revíziou interpretácie pátra de Vaux, jeho učiteľa. Páter Humbert rozoznáva štyri fázy, pričom do prvej umiestňuje zmienené základy veže z doby železnej a do druhej činnosť hasmonejskej rezidencie, čomu nasvedčujú niektoré sekulárne a luxusné nálezy. Tretiu fázu charakterizuje práve činnosť Essénov, avšak nie v zmysle prvej interpretácie. Qumrán bol jedným z viacerých essén-ských osídlení, hoci fungoval

ako istý druh náboženského centra, kam prichádzali Esséni z iných oblastí, aby sa tu nechali pochovať, čo vysvetľuje veľký počet hrobov. Kulťovou funkciou prinášania obetí prvotín, príp. Pesachu interpretuje veľký priestor, ktorý v predstavení jeho učiteľa mal byť refektárom, pričom spomínané kusy riadu boli predmetmi kultu. Páter Humbert znižuje vo svojej teórii aj počet obyvateľov max. na 20, ktorý bol tvorený akousi vedúcou vrstvou. Zvitky potom pochádzajú priamo z Qumránu, ale aj z iných essén-ských osídlení. Po zničení roku 68 po Kr. bol využívaný rímskou armádou.

Nag Hammadi – nález patriaci do odlišného kontextu

Istí „experti“ miešajú v prospech svojich vyjadrení qumránske zvitky s textami z Nag Hammadi, a preto je nevyhnutné urobiť jasné rozlíšenie. Pod textami z Nag Hammadi sa rozumie súbor 13 kódexov, ktoré boli v roku 1945 náhodne objavené na úpätí Džebel el-Tárif, 10 km od dnešného Nag Hammadi (500 km južne od Káhiry), v oblasti, ktorá bola od 4. storočia charakterizovaná rozkvetom egyptského mníšstva spájajúceho sa s osobou sv. Pachomia a v ktorej sa nachádzalo niekoľko veľkých kláštorov. Kódexy sú písané koptsky, jazykom, ktorý predstavuje poslednú vývojovú fázu starej egypt-

činy a ktorý sa stal jazykom egyptských kresťanov, avšak jedná sa o preklady pôvodne gréckych diel. Texty sú vo veľkej miere poznačené gnosticizmom, hnutím, ktoré je veľmi ťažko zdefinovať, pretože sa šírilo v židovskom, kresťanskom a pohanskom prostredí a je charakterizované veľkou rozmanitosťou. Základnou črtou gnosticizmu je túžba po tajnom poznaní ako prostriedku spásy, takpovediac prostriedku vlastnej deizácie. Medzi textami z Nag Hammadi nájdeme aj materiál nachádzajúci sa v spisoch Nového zákona, avšak často zmiešaný s gnostickými ideami. Vhodným príkladom je známe Tomášovo evanjelium, ktorého približne jedna polovica je tvorená materiálom nám známym z kanonických evanjelií, ďalej z neznámeho prameňa a gnostickým materiálom.

Z predchádzajúcich riadkov je možné pozorovať základnú charakteristiku a jasný rozdiel popisovaných termínov. Qumrán patrí do prostredia skorého judaizmu a pomáha pochopiť pozadie novozákonných čias, pričom Nag Hammadi čiastočne ilustruje situáciu kresťanstva prvých storočí, zvlášť jeho vzťah k heretickým prúdom.

PETER JUHÁS

FOTO: ARCHÍV AUTORA

STARÉ MAMY

Aby už prišli JESENNÉ dažďe,
modlili sa ZAVŠE NAŠE STARÉ MAMY.
To Zdravas za Zdravasom každé
vyrastalo spolu s nami.

RAZ RÁNO, inokedy VEČEROM
dávali sme Bohu, čo Bohu prislúcha,
pripodobňovali sa anjelom
od chodidiel po uchá.

Akoby ani detstvá neboli
bez tých modlitbových zápasov
VEČER NA KOLENÁCH, RÁNO NA POLI
skúšali sme silu Zdravasov.

Dodnes si pamätám na dlhú
z mariánskych zrníek míľu.
Keď tváre vľhnú,
treba ju prijať – ružencovú chvíľu.

To všetko STARÉ MAMY
pre kráľovnú, pre ňu,
ruženec nás naučili ony.
Dnes obývajú tie výšiny nad nami,
no zavše sa mi pripomenú,
keď sa rozozvučia zvony.

Vladimír Štefanič

BOROMEO

O potrebe duchovnej analýzy

14. a 15. októbra tohto roku sme mali možnosť v Košiciach počúvať prednášky profesorov svetového formátu. Zavítali do Centra spirituality východ – západ Michala Lacka, kde sa konal pracovný seminár pod názvom Východné Cirkvi pred tvárou dneška. Skupinu prednášajúcich viedol Marko Ivan Rupnik, SJ, ktorému sme adresovali niekoľko otázok.

Meno Marko Rupnik nie je v našej krajine veľmi známe. Mohli by ste sa v krátkosti predstaviť?

Som jezuita a pochádzam zo Slovinska. Žijem v Ríme, kde som riaditeľom Centra Aletti, ktoré vzniklo na podnet Jána Pavla II., aby sa v ňom študovala problemati-

ka súčasného človeka predovšetkým zo stredú východnej Európy. Zaoberáme sa duchovnou problematikou, opierajúc sa o východnú i západnú kresťanskú tradíciu – ide o známu teológiu dvoch plúc. V našom centre sa nachádza aj ateliér sakrálneho umenia, ktorého som riaditeľom. Mojou srdcovou záležitosťou je práve liturgické umenie. Okrem toho, som profesorom na viacerých univerzitách v Ríme: Gregoriánskej, Orientálnej (Russikum) a sv. Anzelma.

Rozprávali ste o duchovnej analýze súčasného sveta. Mohli by ste duchovne analyzovať aj človeka dneška?

Súčasný človek je z jednej strany unavený z dlhého pochodu predošlými storočiami. Tie ho síce obohatili v mnohých dimenziách, ale na tomto pozadí sa veľmi oslabilo to, čo je v ňom podstatné: vzťah, priateľstvo, stretnutie, duch... Dnes je človek takmer neschopný uvedomiť si, že je stvorený z dvoch elementov: zo zeme a z božieho dychu. Sme úplne sústredení na zem. Študujeme a zaoberáme sa všetkým, čo sa týka zeme, ale to, čo sa odohráva medzi

Bohom a človekom, je pre nás neznámy svet. A tak dnešný človek prežíva istý druh úzkosti z tejto uzavretosti a hľadá všetkými možnými i nemožnými spôsobmi, ako by odhalil pravdu o sebe. Principiálny bod, od ktorého treba vychádzať pri duchovnej analýze človeka dneška, je práve túžba sa s niekým stretnúť.

Ako vnímate prínos slovanských národov v stále viac sa zjednocujúcej Európe, kde sú tak rozličné kultúry, spôsoby myslenia a pod.?

Vplyv slovanských národov v Európskej únii by mohol byť veľmi významný, ak sa dokážeme zamyslieť nad vlastnou skúsenosťou, nad vlastnými dejinami, skutočne spoznať vlastnú kultúru, poéziu, ktoré sú veľmi duchovné a teologické. Ako hovorí kardinál Ratzinger v úvode Kompendia katechizmu: umenie môže byť silnejším vyjadrením viery ako samotné slovo. Som presvedčený, že ak sa nebudeme snažiť pomýlene pripodobňovať západnému svetu a ak im rovnako pomýlene nebudeme predstavovať ten náš ako niečo lepšie, ale budeme sa usilovať odhaliť

a následne sa spýtať, čo treba robiť. Takto uvažoval Lenin a západní pozitivistí a sociológovia. Myslenie viery je iné, a preto musíme uvažovať takto: Taká je situácia - aký je jej duchovný význam? Čo nám chce Boh povedať cez túto situáciu? Kde nás volá? Aká je jeho vôľa? Toto sú pre nás tie podstatné otázky.

DALIBOR ONDREJ

PREKLAD: VLADIMÍR ŠOSTÁK

FOTO: INTERNET

osobitné duchovné bohatstvá, ktoré Boh dal našim cirkvám a našim národom, a to všetko budeme robiť s láskou, s jednoduchosťou, s pokorou, iba tak sa budeme môcť vzájomne obohatiť. Nie povyšovaním typu „my sme títo, my sme Slováci, my sme Slovania, my Slovinci...“ Takáto mentalita dnes vzbudzuje odpor. Pre dnešnú Európu je dôležité nie hľadať vlastný priestor, vlastné potvrdenia, ale oživovať to, čo existuje. Taká je aj moja skúsenosť zo západu, kde žijem už niekoľko rokov.

Môžeme toto chápať ako váš odkaz pre Slovensko, našich biskupov, kňazov, semina-

ristov a veriacich?

Áno, myslím si, že by bolo veľmi pekné a dôležité ak by sme si dokázali zodpovedať na otázky: Čo nám Boh chcel povedať za posledných päťdesiat či sto rokov? V ktorých momentoch sa slovenský národ najviac priblížil k Bohu? Kedy sme najviac v našich dejinách prežili Velkonočné tajomstvo Krista? V odpovediach na tieto otázky treba objaviť, kam nás Boh vedie. Nestačí robiť obyčajnú analýzu - toto je analýza dnešného Slovenska, toto je analýza dnešnej Európy...

Sila Slova...

„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet.“ (Hebr 1, 1-2)

...vypovedaného človekom

Nemusím byť učencom, aby som vedel, že najsilnejšou zbraňou je jazyk. Ľudské slovo je slovom, ktoré dokáže veľmi zraniť. Je slovom, ktoré

má veľkú moc. Hovorím mnoho a tým aj mnoho zraňujem. Ľudské slovo spôsobuje bolesť, ktorá sa nedá liečiť ináč, ako tým istým – ľudským slovom. Slovo sa dá zneužiť, ale aj využiť. Slovo spôsobuje škody, ale aj napráva. Slovo dokáže ničiť, ale aj budovať. Slovo zabíja, ale aj dáva zrod. Slovo umiera i ožíva. Slovo je ponížujúce, ale aj vyzdvihujúce. Slovo zatracuje, ale aj zvečňuje. Slovo robí človeka človekom, ale aj neľudským. Slovo sa dáva do služieb človeka, ale človek sa stavia do pozície otrokára. Nestal som sa tým, kto vedie svoje slová.

Stal som sa tým, kto ich necháva voľne plynúť. Nestal som sa strážcom svojich slov. Stal som sa ich rozhadzovačom. Nestal som sa tým, kto zhromažďuje a zveľaďuje slová. Stal som sa tým, kto nimi plytvá. Nestal som sa tým, kto dáva slová v ich pravý čas. Stal som sa tým, kto ich v pravý čas nemá.

...vypovedaného Bohom

Týmto vypovedaným Božím Slovom, ktoré nám Boh hovoril mnoho ráz a rozličným spôsobom a my sme ho nechápali či nechceli chápať, je Ježiš Kristus – Syn živého Boha. On je Logos – Slovo, ktoré prišlo na tento svet. Slovo Boha má neobmedzenú moc. Slovo Boha utvára niečo z ničoho. Dáva Mojžišovi, Abrahámovi, Izákovi, Jakubovi a mnohým iným, aj nám odvahu a silu na uskutočnenie takých skutkov, na ktoré by som sa sám asi len ťažko odhodlal. A nakoniec sa Slovo stalo telom. A prebývalo medzi nami. Božie Slovo sa stalo telom, Boh sa sklonil svojím

Slovom k nám. Božie Slovo sa priblížilo slovu ľudskému. „A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami,“ aby nás naučilo všetko a povedalo všetko, čo videlo u Otca. Silu tohto Slova netreba zvlášť pripomínať, lebo ono vyhánalo zlých duchov, utešovalo zarmútených, kriesilo mŕtvych, plakalo s plačúcimi a radovalo sa s radujúcimi. Ono vychádzalo z čistého srdca, lebo spod neho aj prišlo na tento svet. Sila tohto Slova je v milovaní. Sila tohto Slova je v tom, že životom svedčí to, čo hovorí. Sila tohto slova je v jeho komunikácii s človekom cez slovo.

...Bohom nevypovedaného

Sila tohto Slova je tiež v jeho mlčaní. Prišlo na svet a nehovorí nič. Ani nemôže, lebo prišlo ako dieťa. Ale keď ono mlčí, anjeli, archanjeli, serafíni a cherubíni, zázraky a divy prírody, pastieri a cudzinci, títo všetci hovoria. Lebo ono mlčí. Kričia, aby sme si všimli toto Slovo. Dnes sa vám narodil Spasiteľ, Kristus Pán. Dnes k vám prehovoril Boh v Synovi. Mnohokrát Slovo v svojom pozemskom živote mlčalo. Tak ako mlčalo toto Slovo pri svojom príchode a začiatku veľkého plánu, tak mlčí aj pri jeho naplnení a dokončení. Mlčí. Jeho sila je v Slove, ktoré mlčí. V nevypovedanom slove. Mohlo toto Slovo hovoriť, kričať, ale vie, že sila

slova je aj v jeho nevypovedaní. Sila tohto Slova je v tom, že mlčí, koná a uskutočňuje sa v živote lásky kríža.

...túženého človekom

Bože, ty si mnoho ráz a rozličným spôsobom ku mne prehovoril ústami prorokov a ja som ťa nepočúval. V tomto čase ku mne prehováraš v Synovi – Slove – Ježišovi Kristovi. Prosím ťa, aby si moju túžbu po tvojom Slove, ktoré je pravda života, cesta k životu i život sám, stále požehnával a upevňoval. Nech moje slovo nie je odvrátené od tvojho Slova. Nech slovo nezneužívam, ale využívam, nech ním nespôsobujem

škody a zranenia, ale nech ním budujem a uzdravujem, nech nie som jeho otrokárom, ale nech ho múdro spravujem na budovanie seba i budovanie tých, ktorí sú okolo mňa. Nech aj ich slovo buduje mňa, ale hlavne nech sa nechávame všetci viesť a budovať predovšetkým tvojím Slovom. Tvoje Slovo, ktoré sa stalo telom a prebývalo medzi nami, nech sa tak, ako sa zrodilo kedysi v Betlehemskej jaskyni, rodí každý deň vo mne.

DALIBOR ONDREJ

ILUSTRAČNÉ FOTO: INTERNET

... .. STAČÍ

„Tri slová, obyčajné slová...nie si sám...“ – slová jednej z pesničiek hudobného filmu *Neberte nám princeznú*. Pred časom ich používala aj istá spoločnosť vo svojej reklame, aby potom vraj „ľudia spolu hovorili“. To všetko je dôležité vedieť (že nie si sám a že treba hovoriť) a ešte dôležitejšie je to počas svojho života objaviť.

Tri slová...

Už viete, aké dve slová chýbajú v názve? Mám radosť, ak ste na to prišli a som spokojný a šťastný, ak ich aj žijete. Ak ešte nie, trochu napomôžem prvémi písmenkami: S. B. S. Ak hádate súkromnú bezpečnostnú službu, v konečnom dôsledku máte pravdu, ale predsa len ste tesne vedľa. Ešte pomôžem. Povedala ich sv. Terézia z Avily. No dobre – „Sám Boh stačí“. Sú to tri neobyčajné slová. A sú jedinou zárukou, že už nikdy nebudeš sám. Keď len trochu budeš spolu s Ním hovoriť, on ťa potom od všetkého, čo

by ti mohlo ublížiť, ochráni oveľa účinnejšie, než nejaký „esbéeskár“.

...pre všetkých

Možno si myslíte, že tieto slová sú určené len pre tých, ktorý celý svoj život zasvätili Bohu a žijú mníšskym životom v tichu kláštora, ďaleko od všetkého, čo ponúka tento svet. A tento svet ponúka naozaj veľa. Akurát, že máločo z toho osoží. Nie. Práve naopak. Tá realita, ktorú prinášajú tie tri slová, je určená aj človeku žijúcemu bez „ochrany“ kláštorných múrov. Tie slová sú určené pre človeka, ktorý stále čosi hľadá. No napriek tomu, nič z toho, čo nachádza, mu nepostačuje. Jeho srdce je nespokojné. Má stále pred očami svoje vysnívané ideály, ktoré široko-ďaleko nevidieť. A pritom stačí jediné. Objaviť tri slová a začne sa objavovať všetko.

Pozrime sa na Zacheja. Chlapík, ktorý má mnoho, má postavenie i peniaze. A predsa. Ide okolo naoko obyčajný Ježiš, a ten malý človečik robí smiešne veci. V jeho veku loží po stromoch. Ale oplatilo sa. Prichádza k nemu Ježiš, zostáva u neho na kus reči, aby mu povedal možno

iba tri slová. A tie zachraňujú jeho (doteraz) nezmyselný život. Rozdáva všetko čo má. Ved' načo by mu to aj bolo. A ani to už nemá kde uskladiť. Jeho sklad (čítaj srdce) už naplnil Ježiš, viac sa tam už nevojde, lebo kde je Ježiš, tam je všetko. A tak zisťuje to, čo žalmista zistil už dávno pred ním. „Pane, Ty si moje všetko,“ píše sa v Žalme 119.

No je to úzka cesta

Sv. Terézia Benedikta od Kríža vo svojom diele *Veda kríža*, ktoré napísala z príležitosti 400. výročia narodenia sv. Jána z Kríža, a v ktorom komentuje jeho dielo, hovorí, okrem mnohých iných vecí aj o troch duchovných mohutnostiach. O viere, nádeji a láske. Píše tam aj toto: „Nádej nás učí očakávať všetko od Boha a nič od samého seba a od ostatných tvorov; učí nás dúfať v blaženosť bez konca a práve kvôli tomu sa vzdávať všetkých pôžitkov a vlastníctva... A láska oslobodzuje od všetkých vecí, pretože zaväzuje milovať Boha nado všetko. To je však možné iba vtedy, keď sa zbavíme túžby po všetkom stvorenom...“ Ťažké slová a ešte ťažšie je uskutočňovať ich vo svojom živote. Úzka je to cesta. Ale iba táto

cesta vedie do Nebeského kráľovstva.

Pýtame sa spolu s učeníkmi

„A čo za to budem mať?“ Nuž, stonásobne viac. Keď budete hľadať Boha, všetko ostatné vám

bude pridané. Boh dá naozaj všetko, o čo Ho požiadate. Ale ako všetko, aj toto má svoj háčik. Musíme totiž vedieť, o čo prosíme. Milujúci Boh by nám predsa nedal to, čo by nám mohlo uškodiť alebo ublížiť. Už prví ľudia v raji zakúsili čosi podobné. „*Nedokázali rozpoznať Boží dar, Božie požehnanie, ktoré bolo prítomné v príkaze nejest ovocie zo stromu poznania dobra a zla; a práve v tomto prikázaní*“, v tomto nedoprianí všetkého sa „*nachádzal Boží dar*“ (J. Leščinský: *Dynamická antropológia Biblie*, s. 163). Boh nám predsa nedá nič, na prijatie čoho ešte nie sme pripravení, načo sme ešte nedorástli, čo nám môže uškodiť (vieme, čo túžba mať všetko v prípade Adama a Evy spôsobila). Dá nám všetko. Vo svojom čase. Nedá nám predsa korčule, keď neviem poriadne chodiť ani vo svojich „papučkách“. Ale kto vie, jedného dňa z nás možno predsa len budú krasokorčuliari. Ak si Boha zamilujeme tak, že už nám nebude nič iné chýbať, lebo v Ňom budeme

mať všetko, začnú sa diať zázračné veci. Začnú sa nám spĺňať naše sny. Najhlbšie túžby srdca, detské sny sa začnú stávať realitou. To, čo nebolo zatažené našou chamtivosťou, túžbou po márnej sláve a na čo sme už dostatočne „veľkí“, to Boh splní. To, na čo už náš rozum zabudol ako na niečo nemožné, ale čo naše srdce ešte uchovávalo kdesi v hĺbinách, to jedného dňa Boh opäť vytiahne na svetlo. A my budeme veľmi šťastní. Ale budeme aj kedykoľvek pripravení sa toho vzdať, lebo oproti Božej láske a jednote s Ním, to bude neporovnateľné.

Terézia do tretice

„*Všetko som dala srdcu Boha*“, píše sv. Terézia z Lisieux v básni *Žiť z lásky*. A pokračuje: „*Nechcem už nijaké dobro / chcem byť zapálená jeho Láskou / chcem ho vidieť, spojiť sa s ním navždy; / Hľa, to je moje nebo, to je môj údel: / Žiť z Lásky*.“ Terezka to pochopila veľmi rýchlo, už v detskom veku. V tých niekoľkých slovách je vyjadrené všetko.

Viera v Boha, v ktorého vkladá svoju nádej a On ju odmeňuje láskou, ba sebou samým, veď on je Láska. Pre nič iné sa neoplatí žiť. Len pre Lásku. Nič iné si so sebou nebudeme môcť vziať, nič iné ani nebude mať cenu. Cenu, ktorou sa bude platiť za lístky na „nebeský expres“, keď príde náš čas.

Ako na to?

Byť s Ním. Ježiš sám si vybral niektorých, aby boli s Ním. To neznamená, že ostatní s Ním byť nemôžu. Byť s Ním totiž v prvom rade znamená modlitbu, neustále prebývanie v Jeho prítomnosti. Preto si Ježiš niektorých špeciálne vyvolil, lebo to si vyžaduje celého človeka. To platí o kňazoch, mníchoch, rehoľných bratoch i sestričkách, aby boli s Ním a v Ňom. Ale všetci ostatní majú tiež kráčať za Ním. Všetci máme vložiť život do jeho rúk. A On nám dá všetko. Vlastne, my to už máme, už to len potrebujeme objaviť vo svojej trinástej komnate.

ĽUBO MIŠKOVIČ

ILUSTRAČNÉ FOTO: INTERNET

POSLEDNÉ TAJOMSTVO VIANOC

Opadalo ihličie. Skôr ako sme vyniesli stromček z auta, opadlo z neho ihličie. Smutne som zízal do otvorenej papule kufra, v ktorej mlčal rozžuvaný ihličnatý strom.

Nenašiel sa nik, komu by som sa mohol vyžalovať, tak som tam stál uprostred spustených rúk. Ako je to možné? To ihličie malo vydržať až do..., až kým by sme sa dosýta nenajedli a s boľavým bruchom nehládali darčeky od Ježiška. Ako môže Ježiško priniesť darčeky, keď opadalo ihličie?

Celý rok som robil dobré skutky, pretože Ježiško to všetko sčítaval, aby vedel, kto si čo zaslúži. Bude si myslieť, že máme stromček z minulého roka.

...

Zo stola sa na mňa škerila fotka z prvých Vianoc. Vždy som ju v čase, kedy sa ulice mesta rozsvietili najfarebnejšou výzdobou, vytiahol zo škatule ukrytej pod posteľou. Moje prvé Vianoce. Nič si z nich nepamätám, mal som iba niekoľko mesiacov. Ešte som nevedel, čo sa v tom čase stáva. Darčeky pre mňa nič neznamenali. Mám na nej náširoko otvorené ústa. Nedá sa to rozpoznať, ale asi plačem. Rukami sa bránim spievajúcej hračke, ktorú mi mama tlačí na tvár, aby ju bolo vidno v zábere.

...

Pomodlíme sa, poďakujeme za... Nikdy som sa tak netešil na modlitbu ako ten večer, každý rok. Mal som už skoro šesť, ale tieto otcove slová, čo si pamätám, na mňa pôsobili stále rovnako.

Už aby to bolo, rýchlo, nevedel som sa dočkať. Čo to bude? Počas slov prežehnania som rozmýšľal, či dokáže niečo pretromfnúť kolieskové korčule z minulého roka alebo hrubý pletený sveter s obrovitánskym znakom Edmontonu Oilers? Všetci chlapi na ulici chceli hrať hokej už iba v mojom tíme, bol to sveter vodcu, kapitána.

Sekundy do štartu som odpočítaval súbežne so slovami i Syna i Ducha Svätého. Zakričal som slávnostné Amen a rozbehol z jedálne do obývačky. Bolo to tam, všetko na mieste. Krabice na krabiciach a skoro všetky moje. Ježiško ma neobišiel ani tento rok.

...

Mesto bolo plné svetiel. Červená sa prekríkovoala s modrou. Ukazoval som prstom na všakovaké reklamy a popritom som sa predvádzal pred mamou, že niektoré už viem prečítať. Všetky reklamy na námestí prešli cez moje pery.

Vstúpili sme do obchodu. Zažmurkal som a privrel oči. Nádhera z ulice sa stratila v tom útlom priestore, zosmutnelo sa.

Na stenách viseli košeľe, farebné tričká a nohavice, natlačené na seba. Mama prehodila niekoľko formálnych viet s dievčinou za uzobraným pultom. Tá prikývla, usmiala sa a stratila za špinavým závesom. Trvalo to iba

chvíľu, aby sa spoza neho opäť rozvila. Podala mame nejaké tričká, ktoré na mňa skúmavo kládli, obzerali si ma, až kým sa mama nespýtala, ktoré je najkrajšie. Vybral som oranžové, vždy som miloval pomaranče.

...

Všetko bolo pripravené, čakalo sa už len na otca so stromčekom. Meškal. Mama to zvažovala na zápchu v meste. Nebol som nepokojný, boli Vianoce.

Počul som, ako auto vošlo do dvora. Isto otec, vybehol som na verandu. V rukách mal veľkú krabicu, iba tú krabicu. Zastal som.

Nemohol som sa striasť predtuchy, že to bude inak radostné ako pominulé roky, keď som stál pred umelým ihličím, ktoré nemalo nikdy opadať. Nadýchol som sa, aby som sa uistil. Takto teda nevoňalo ešte ani jeden rok. Zakryl som sklamanie a ovešal som ho lacnými ozdobami.

...

Sedel som na posteli. V rukách som držal šlabikár. Veľké písmenká sa mi ešte stále miešali, ale nehnevalo ma to. Pani učiteľka mi na poslednej hodine pred prázdninami povedala, že už čítam ako druhák. Neviem, či v tom mal prsty Ježiško, ale mama mi povedala, že to bol jej vianočný darček. Vtedy som ešte nerozumel, že aj takéto darčeky sa dávajú pod stromček. Rozmýšľal som, ako mohol Ježiško o mne rozprávať s pani učiteľkou? A prečo sa radšej neporozprával s mojou mamou? Bolo toho na mňa priveľa.

...

...i Syna i Ducha Svätého. Amen. Rozbehol som sa. Nebolo viac radosti ako v ten večer, spoločný vianočný večer.

Sedel som obkolesený kopou krabíc, ktoré v sebe skrývali tajomstvá. Ježiško vedel prekvapiť každé Vianoce. Bol úžasný. Otváral som krabicu za krabicou. Stavebnica? Zvýskol som, aj keď som vedel, že vrchol ešte len príde. Auto na diaľkové ovládanie? Kniha od Walta Disneya? Hokejový dres? To už bola klasika. Mal som ich toľko, že som nimi mohol zaodiet celú ulicu. Rukavice, šál, tričko? Všetky tajomstvá sa sklonili pred mojím bádaním, všetky krabice už boli otvorené. Nebolo už čím prekvapiť. Bol som spokojný, bol to dobrý rok. Pohľad sa mi zgúľal na zem, rukavice, šál a tričko, ...šál a tričko... tričko...

Oranžové ako tie pomaranče, ktoré som miloval.

VLADIMÍR ŠTEFANIČ
ILUSTRAČNÉ FOTO: INETNET

SVÄTÁ OMŠA podľa Apokalypsy a NAOPAK

Protestantský pastor sa zo zvedavosti vyberie do katolíckej kaplnky na „prieskum“. Nenápadne sa všupne do zadnej lavice a pozoruje. Takto chce vraj lepšie pochopiť prvotných kresťanov a slová ako „Eucharistia“ či „liturgia“. V duchu sa zapriaháva, že si nepokľakne a že nebude mať žiadnu účasť na katolíckom modlárstve (ako kalvína ho totiž od malička učili, že „omša je tým najväčším bohorúhačstvom, akého sa človek môže dopustiť“, lebo ňou sa údajne opakuje obeta Ježiša Krista). Sedí s otvorenou Bibliou na kolenách a tvárou sa nezaujatou. Zrazu zazvoní zvon, všetci sa postavia a k oltáru pristúpi kňaz. Začína sa svätá omša. Tajný hosť si od prvých minút šokujúco uvedomí, že Bibliu už nedrží len v rukách – má ju pred sebou, naživo. Dianie omše ho postupne pohlcuje. Najprv sa bráni, no pri slovách premenenia „toto je moje telo..., toto je moja krv...“ kapituluje definitívne. Pred zodvihnutou bielou hostiou mu zo srdca vytryskne bezprostredná modlitba: „Môj Pán a môj Boh. Si to naozaj ty!“ Ešte intenzívnejšie prežije chvíľu, keď kňaz

zvolá: „Hľa, Baránok Boží...“ Po dlhoročnom štúdiu Biblie vie presne, kde sa nachádza – v Knihe zjavenia apoštola Jána. Spomína na to slovami: „*Bol som pred nebeským trónom, kde je Ježiš navždy oslávený ako Baránok. Na toto som pripravený nebol, hoci – bol som na omši!...*“ Na druhý deň nasleduje ďalšia omša, potom ďalšia, nové otázky a ich skúmanie, spoznávanie liturgie a hlbšie štúdium Apokalypsy, rastúce zanievanie... až napokon vstup do Katolíckej cirkvi.

Výše dvadsať rokov neskôr Američan Scott Hahn (1957) prichádza s nevelkou publikáciou, ktorou vychádzajúc z príbehu svojej konverzie zabije tri muchy jednou ranou. Čitateľovi najprv predstaví pôvod sv. omše a obety ako takej a v stručnosti vysvetlí základné úkony katolíckej liturgie (*Prvá časť*). Následne sa pustí do náročnejšej úlohy – objasniť azda najťažšiu knihu Biblie. Na štyridsiatich stránkach venovaných Apokalypse (*Druhá časť*) odhalí jej záhady tak šikovne, že čitateľ sa viac nebude báť po nej siahnuť. Kľúč k jej čítaniu znie: Pochopte ju na základe svätej omše

(čo platí aj naopak). A keďže Zjavenie vrcholí nebeskou svadobnou hostinou Baránka a jeho Cirkvi, autor prichádza k pravde, ktorú donekonečna a v rôznych obmenách opakuje ako refrén: Svätá omša je nebo na zemi. Táto myšlienka nepochádza z jeho hlavy, ale existuje od samého počiatku Cirkvi a zvlášť ju rozvinuli cirkevní otcovia. On ju len nanovo objavil a preto ju odovzdáva ďalej. *Tretia časť* spája viaceré kázne tohto bývalého protestantského kazateľa o dôsledkoch jeho „objavu“ na život veriaceho katolíka. Dozvieme sa, že v ňom majú miesto aj také nežiaduce „omšové“ skutočnosti, ako je nudná kázeň, falošný spev suseda či neprestajný plač dieťaťa. Aký? Odpoveď sa oplatí nájsť prelúskaním a prerozjímaním tejto chvíľami náročnejšej knihy.

PETER FOGAS

Scott Hahn
Baránkova večera
– svätá omša ako nebo na zemi
Preklad: Antónia Šabová
Redemptoristi
– Slovo medzi nami
2005

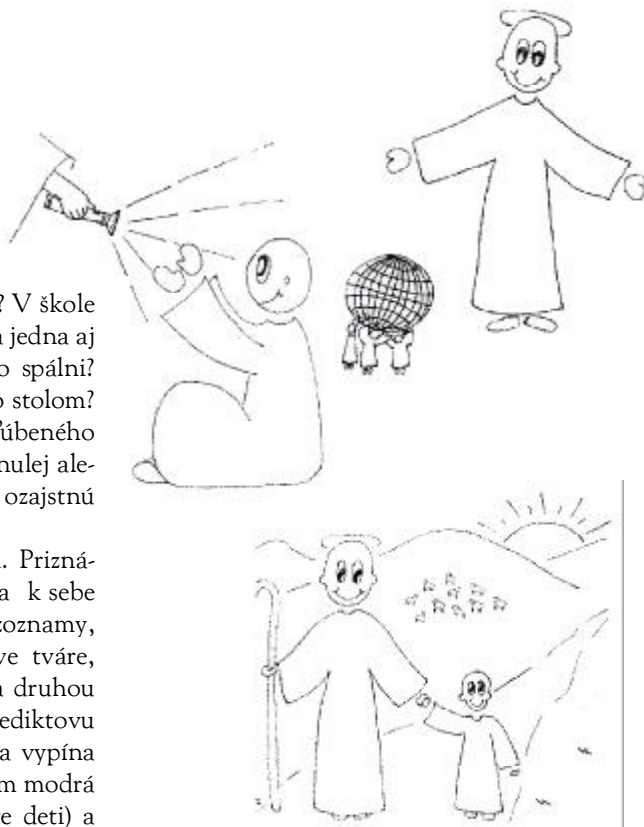
Radi dostávame pohľadnice

Máte doma nástenku? V škole asi áno, ale nájde sa jedna aj v detskej izbe alebo spálni? Nad posteľou alebo stolom? Asi nie. Ešte tak nejaký plagát oblúbeného herca či speváčky, usmiata tvár z minulej alebo budúcej slovenskej Superstar, ale ozajstnú nástenku...

Myslel som si. Nemáte. Ja mám. Priznávam. Vedľa svojho stola. Pritúlila k sebe niekoľko tabuliek, nejaké menné zoznamy, zopár odkazov a pripomienok a dve tváre, usmievavé a charizmatické. Jednu za druhou ako v skutočnosti, tú pokojnú Benediktovu za láskavou Jána Pavla. Na okraji sa vypína zapichnutý špendlík, prekvitá na ňom modrá margarétka (asi z nejakej zbierky pre deti) a vedľa ešte z priesvitného obalu nevyslobodená karta nesúca posolstvo Láska víťazí... Zo stredu nástenky sa na mňa dívajú dve vyrovnané oči Terézie z Lisieux. Ale to všetko je teraz nepodstatné. Skôr než som sa odhodlal opísať vám nástenku, môj zrak zakotvil na obyčajnej pohľadnici. Je všedná, nezaklamem, ak poviem, že som videl tisíce podobných. A to je ono. Dôvod.

Túžim po novej, jedinečnej, neskopírovateľnej, akú nemožno kúpiť ani..., ktorú prosto nedostať vo veľkých obchodných centrách, ani v poštovo-novinových stánkoch. Jednoduchšie: NAKRESLITE MI POHĽADNICU. Obdarujte ma a ja vám sľubujem, že redakcia Boromea na nikoho z vás nezabudne. Nikoho nevynechá, nikomu nedá košom. Sľubujem!

Rodičia a deti, babky a vnúčatá - umelci všetkých rodín spojte sa! Aké ľahké: deti kreslia a rodičia píšú, každý jednu stranu

pohľadnice, vnúčatá prednú a starí rodičia tú oproti. Nič zložité, nič namáhavé... zábava pre celú rodinu.

Má to však jednu podmienku, ktorá zaiste neodradí: Tí, čo kreslia, musia použiť motív zo Svätého písma. Tí, čo píšú, vychádzajú z tej kresby. Aby sme vám aspoň troška pomohli, ponúkame vám voľajaké nápady.

Dôležité: niektorí z vás (mali by to byť tí vyžrebovaní), okrem toho, že na každú pohľadnicu odpovieme pohľadnicou, dostanú aj pekné, hodnotné, bohoslovcami vybrané ceny. Lákavé... ja by som na to skočil! Isto!

Tak len kreslite a píšte, aby ste nám trochu spríjemnili januárové skúškové obdobie. Tešíme sa vopred vám ďakujúc!

VLADIMÍR ŠTEFANIČ ZA CELÚ REDAKCIU
KRESBY: SR. FRANTIŠKA, OSF

URODILLO SA NA PREDNÁŠKACH

„Aj svätý Pavol blbol. Aj on študoval a túžil ísť na diskotéku do Jeruzalema.“

(vyučujúci komentuje „blbnutie“ bohoslovcov počas prázdnin)

„A potom môže prísť aj Bush s celou svojou armádou, aj s gardou, a cigáni môžu padat' z neba...“

(ak sa kazateľ poctivo pripraví na nedeľnú homíliu, naozaj nič ho neohrozí)

„Rozboril sa ľuďom nastáhoval do obývačky na šesť hodín denne a im sa to páči.“

(reality šou nesledujeme, ale ohovárame ich poriadne)

„Kacíra nešiel podpáliť kostolník, tak ako zapáľuje kadidlo. Odovzdali ho štátu.“

(vysvetľovanie priebehu inkvizíčných procesov)

„Úlohou Cirkvi nie je stavať Tesco a benzínové pumpy.“

(o poslaní Cirkvi v dnešnom svete)

„Máme toľko prázdnin, že nám ani nebo netreba.“

(profesor sa sťažuje na časté voľno študentov)

„Ak ti zostanú iba extatické stavy, tak ti treba dať prášky.“

(formovanie zdravej špirituality.)

„Ako keď kňazi povedia - umrieť je pre mňa zisk.“

(parafráza vyznania sv. Pavla „pre mňa žiť je Kristus a umrieť zisk,“ o význame pohrebov v kňazskom živote)

„Chvalabohu, trafil ho šľak. Tiež to bude nejaké božie riadenie.“

(na cirkevných hodinách o kráľovi, ktorý prenasledoval kresťanov)

„Ja som, vy nič.“

(parafráza slov: „Ja som vinič.“)

„Je taká chudá, že ju nevidno spoza lopaty.“

(teológ opisuje ženu)

„Stredoveké ORA ET LABORA (modli sa a pracuj) bolo za komunizmu zmenené na ORA ET COLABORA (modli sa a spolupracuj).“

(bez komentára)

„Kto nepochopí, že Biblia sa dá interpretovať donekonečna, je trullo. Prepáčte, ale nemám iné slovo.“

(staré dobré hodiny Starého zákona)

ZOZBIERALI: POZORNÍ POSLUCHÁČI
TEOLOGICKEJ FAKULTY V KOŠICIACH

